

๑๐๕.๑๒
๑ ๕๗๙ ก
๕.๒

การศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาใน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปริญญานิพนธ์

ของ

อัสวิน หนูจ้อย

๒๓ ส.ค. ๒๕๓๙

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม ๒๕๓๘

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

196096

การศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษา
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บทคัดย่อ

ของ

อัครวิน หนูจ้อย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2538

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงาน

พัฒนาชุมชน : การศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามด้าน คือ ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน โดยจำแนกตามอายุ การศึกษา สถานภาพของการสมรส และการเป็นสมาชิกกลุ่ม และเพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสตรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่สตรีที่อยู่ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 193 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์มาตราส่วนประมาณค่าและคำถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยสำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนโดยรวมและ เป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
2. สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กลุ่มสตรีที่มีอายุ 15-35 ปี มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกลุ่มสตรีที่มีอายุ 36 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. สตรีที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. สตรีที่มีสถานภาพของการสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
5. สตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสตรีที่เป็นสมาชิกเพียงหนึ่งกลุ่มมีส่วนร่วมในด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างจากกลุ่มสตรีที่เป็นสมาชิกมากกว่า 1 กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. สตรีมีปัญหาที่สำคัญในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนคือ ไม่มีงบประมาณสนับสนุน ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรม การคมนาคมไม่สะดวก และไม่เห็นประโยชน์ของการร่วมกิจกรรม

7. กลุ่มสตรีมีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนที่สำคัญว่า ควรมีงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ ควรจัดกิจกรรมในวันหยุดและเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง ควรจัดหาตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสตรี และควรให้ผู้นำท้องถิ่นสนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน

A STUDY ON THE PARTICIPATION OF WOMEN IN COMMUNITY DEVELOPMENT
ACTIVITIES : A CASE STUDY IN AYUTTHAYA

AN ABSTRACT

BY

AUSAVIN NOOJOY

Presented in Partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

MAY 1995

The purposes of this research were to study participation of women in community development activities, a case study in Ayutthaya, in three aspects : child development activity, vocational and income development activities, and local development activities, to compare participation of women in community development as classified by ages, educational level, marital status, and group membership; and to gather additional problems and suggestions in community development activities related to women.

The sample used in this study was 193 women in Ayutthaya derived from the multi-stage random sampling techniques. The instrument used for collecting data was the rating-scale interview and open-ended questionnaire. The statistics used for analyzing data were percentage, frequency, mean, standard deviation, and t-test.

The main research findings were summarized as follows :-

1. The participation of women in community development activities in overall and individual aspects was at the moderate level.

2. The women with different ages had different participation in community development activities with no statistical significance. However, the women in the 15-35 age-group had participation in community development activities in the local development aspect different from women in the group of 36 years old and over at the .05 levels of significance.

3. The women with different educational levels had different participation in community development with no statistical significance.

4. The women with different marital statuses had different participation in community development with no statistical significance.

5. The women who were group members had different participation in community development activities at the .01 level of significance. And women who were members in one group had participation in the aspects of vocational and income development and local development activity activities different from those who were members of more than one group at the .01 level of significance.

6. The women had main problems in community development activities in no supporting budget, lacking time in participation inconvenient communication, and seeing no advantage in participation.

7. The women had some main suggestions in solving community development activities that there should be enough supporting budget, should organize activities on holidays and be continuing activities, should have intensive public relation, should find market for products of women groups, and the local leaders should encourage women to participate in community development activities.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปัญหานี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การศึกษาผู้ใหญ่ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(รศ. ดร.สุนทร โคตรบรรเทา)

.....กรรมการ

(รศ. ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(รศ. ดร.สุนทร โคตรบรรเทา)

.....กรรมการ

(รศ. ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์วราธรรม คำพอ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปัญหานี้แล้ว เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เจริญชัย กรรมการที่ปรึกษา และอาจารย์วราธรรม คำพล ซึ่งได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าและได้ให้คำแนะนำในการทำปริญญานิพนธ์อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามเนื้อหา และขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์ คุณอนุกุลดี มุลวงศ์ พัฒนาการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อาจารย์ทองจันทร์ กันธิยะ ที่ให้คำแนะนำปรึกษาแนวทางตั้งแต่เริ่มต้นการศึกษาวิจัยจนสำเร็จสมบูรณ์อย่างดี

นอกจากนี้ขอขอบคุณกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้ตอบแบบสัมภาษณ์และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณเพื่อน ๆ น้อง ๆ และผู้ใกล้ชิดที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณจิตประไพ หนูจ้อย ลูกรักทั้งสอง ที่เป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ตลอดระยะเวลาการศึกษา

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นเครื่องบูชาพระคุณแต่บิดา มารดา ครู และอาจารย์ ที่เป็นผู้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ความสามารถและทักษะทางวิชาการและชี้แนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้ามาโดยตลอด

อัศวิน หนูจ้อย

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษา.....	4
	ความสำคัญของการศึกษา.....	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน.....	9
	แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	10
	การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน.....	13
	แผนการพัฒนาสตรีของกรมการพัฒนาชุมชน.....	14
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
	สมมุติฐานการวิจัย.....	25
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	26
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	26
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	26
	วิธีสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	30

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง.....	33
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์โดยใช้อัตราเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน กับการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน.....	36
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ สตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน.....	46
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและ ข้อเสนอแนะ.....	88
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	90
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	90
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	90
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	90
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	91
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
สรุปผลของการวิจัย.....	92
อภิปรายผล.....	95
ข้อเสนอแนะ.....	102
บรรณานุกรม.....	103
ภาคผนวก.....	107
แบบสัมภาษณ์การวิจัย.....	108
ประวัติผู้วิจัย.....	117

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ค่าความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว.....	34
2	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรี ในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนเป็นรายด้าน.....	37
3	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม ของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก.....	38
4	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม ของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้..	41
5	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม ของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น.....	44
6	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนระหว่างสตรีที่มีอายุ แตกต่างกันเป็นรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	46
7	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม การพัฒนาเด็ก จำแนกตามอายุ.....	48
8	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม การพัฒนาอาชีพและรายได้ จำแนกตามอายุ.....	51
9	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม การพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามอายุ.....	54
10	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนที่มีระดับ การศึกษาต่างกันเป็นรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	57
11	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม การพัฒนาเด็ก จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	58

12	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม การพัฒนาอาชีพและรายได้ จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	61
13	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม การพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	64
14	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนที่มีสถานภาพการสมรส แตกต่างกันเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพของการสมรส.....	67
15	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม การพัฒนาเด็ก จำแนกตามสถานภาพของการสมรส.....	68
16	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม การพัฒนาอาชีพและรายได้ จำแนกตามสถานภาพของการสมรส.....	71
17	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม การพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามสถานภาพของการสมรส.....	74
18	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน เป็นรายด้าน จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม.....	77
19	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม การพัฒนาเด็ก จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม.....	79
20	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม การพัฒนาอาชีพและรายได้ จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม.....	82
21	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม การพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม.....	85
22	ค่าความถี่ของปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของสตรี ในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน.....	88

บทนำ

ภูมิหลัง

นโยบายการพัฒนาชนบทแนวใหม่เป็นนโยบายการพัฒนาประเทศของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาสภาวะการต่าง ๆ ในชนบท โดยมีหลักการที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การส่งเสริมให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของตนเองให้มากที่สุด (ดิเรก ก้อนกลีบและจิระ กาญจนภักดิ์. 2527 : 42-43) จากนโยบายดังกล่าว ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของตัวคนในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้สึกรักชาติในตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ทำให้พึ่งตัวเองได้รวมทั้งมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ อย่างไรก็ตามการที่ประชาชนจะช่วยเหลือตนเองได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยพลังที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านและชุมชน หลังการทำงานของประชาชนเท่าที่เขาสามารถจะกระทำได้ และหลังการจัดแจงตัวเองของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ

การพัฒนาชุมชนเป็นวิธีการหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้ในการพัฒนาชนบท โดยมีหลักการมุ่งกระตุ้นส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้จักใช้ความสามารถของตนเองที่มีอยู่เพื่อช่วยพัฒนาตนเองและเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่น โดยอาศัยความต้องการและความคิดริเริ่มของประชาชนเป็นหลักในการดำเนินงาน ให้ประชาชนสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและรู้จักการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาชุมชนของตนเองอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ในเรื่องนี้รัฐบาลได้ทบทวนนโยบายและวิธีการปฏิบัติที่ผ่านมา พร้อมกับได้ปรับแนวคิดในการพัฒนาจาก "รัฐมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน" มาเป็น "รัฐและประชาชนมีหน้าที่แก้ไขปัญหาร่วมกัน" (ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2529 : 4) ซึ่งแต่เดิมนั้นการพัฒนาชุมชนชนบทในระยะแรกได้กระทำในรูปของการให้ส่งเคราะห์แก่ชุมชน โดยที่หน่วยงานของทางราชการมูลนิธิ องค์การเพื่อการกุศลต่าง ๆ พากันหยิบยื่นเครื่องอุปโภคให้กับ

ประชาชนเป็นส่วนใหญ่ นโยบายและวิธีการปฏิบัติการพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการกำหนดของ รัฐบาลเพียงอย่างเดียว ประชาชนผู้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยตรงมิได้มีส่วนในการ กำหนดนโยบายหรือดำเนินการพัฒนาต่ออย่างใด ทั้งที่เป็นการยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การดำเนินการพัฒนานั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยมีจุดมุ่งหมายที่ จะให้การวางแผนการตัดสินใจและการดำเนินการโครงการต่าง ๆ เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพมากที่สุด ลักษณะการให้การส่งเสริมชุมชนดังกล่าวนี้ นอกจากไม่ทั่วถึง ประชาชนทุกคนแล้ว ยังเป็นการให้ไม่มีทางสิ้นสุดหากหยุดให้เมื่อใดประชาชนก็จะ ประสบปัญหาเช่นเดิม (สุวิทย์ธรรมมาธิราช. 2530 : 468) ทั้งนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (2530 - 2534) รัฐบาลจึงได้ปรับแนวทางการพัฒนาจากการที่ รัฐบาลดำเนินการเองมาเป็นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองอย่างจริงจัง ในทุกขั้นตอน ดังนั้นนโยบายการพัฒนาระยะหลัง รัฐบาลจึงใช้ความพยายามทุกวิถีทางให้ ประชาชนทุกเพศทุกวัยเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนของตนเอง สามารถพึ่งพา ตนเองอันเป็นเป้าหมายสุดท้ายในที่สุด

ปัญหาของสตรีที่เกิดขึ้นในสังคมชนบทส่วนใหญ่ คือ ปัญหาด้านการปรับตัวทั้ง ทางร่างกายจิตใจและอารมณ์แตกต่างไปจากชาย ค่านิยมที่เน้นการฝึกเด็กหญิงเป็นแม่บ้าน แม่เรือนได้ถ่ายทอดมาถึงปัจจุบัน โดยกระบวนการฝึกอบรม สภาพคือการศึกษาทำให้สตรี ไทยขาดข้อมูลและขาดความรู้พื้นฐานในเรื่องสำคัญ ๆ สตรีไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง มี โอกาสน้อยในการตัดสินใจในระดับต่างๆ อันเป็นผลมาจากค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความพร้อมและข้อจำกัดทางกฎหมายบางประการ ปัญหาการขาดจิตสำนึกรับผิดชอบต่อชุมชน ซึ่งสตรีคิดว่าเป็นหน้าที่ของผู้ชาย ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิบัติหน้าที่สืบเนื่องกันมาจากปัญหาที่ สตรีคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ ไม่เข้าใจในรูปแบบและวิธีการของกิจกรรมพัฒนาชุมชน ไม่รู้วิธีปฏิบัติใน อันจะประยุกต์เพื่อเปลี่ยนชุมชนให้ดีขึ้น จึงไม่คิดจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน

สตรีในชนบทมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในฐานะที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าเท่าเทียมกับบุรุษ ในสภาพเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือการพัฒนาสตรีในชนบทให้สามารถใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัวและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศบรรลุผล ดังนั้นการพัฒนางานจะเกิดผลอย่างเต็มที่ หากสตรีได้มีโอกาสพัฒนาตนเองและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้สตรีส่วนใหญ่มิได้มีบทบาทจำกัดอยู่แต่เพียงเท่านั้น แต่จำเป็นต้องมีบทบาทในการประกอบกิจกรรมนอกครอบครัว ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของสตรี องค์การสหประชาชาติจึงได้จัดตั้งปีสตรีสากลในปี 2518 และเสนอให้รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ กำหนดแผนพัฒนาสตรีให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศขึ้น เพื่อสนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาทั้งทาง ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครอง การมีส่วนร่วมของสตรีอาจกล่าวได้ว่า สามารถมีส่วนร่วมในการกำหนดค่านิยม บทบาทหน้าที่ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสตรี ทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน มีส่วนร่วมในการคิดและการตัดสินใจปัญหา และกิจกรรมของชุมชน เคียงบ่าเคียงไหล่กับชายมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน การเมือง การปกครอง ในทุกระดับมากขึ้น

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จึงได้กำหนดนโยบายให้พัฒนาคุณภาพสตรีไปสู่แบบฉบับอันพึงประสงค์ โดยมีความพร้อมในด้านคุณลักษณะส่วนตัว ชีวิต ครอบครัว และการมีส่วนร่วมในสังคม โดยกระตุ้นให้สตรีในชนบทมีความคิดริเริ่ม มีความขยันหมั่นเพียร มีความกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่นที่จะพัฒนาตนเองให้มีลักษณะเป็นผู้นำที่สามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้ รวมทั้งมีความรู้ในการประกอบอาชีพ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน หรือท้องถิ่นของตนเอง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยหน่วยราชการและองค์กรเอกชน จะให้การสนับสนุนในส่วนที่เกินขีดความสามารถของสตรี

จากนโยบายดังกล่าวข้างต้นกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานอื่น ๆ ได้พยายามดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายอย่างเต็มที่กำลังความสามารถ แต่การดำเนินงานยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง แม้ว่าสถานการณ์โดยทั่วไปในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นแล้วก็ตาม สตรีส่วนใหญ่ยังขาดความตื่นตัวที่จะปรับปรุงตนเองหรือเป็นพลังในการพัฒนา และสังคมยังมองข้ามศักยภาพและผลงานของสตรี ไม่ว่าในด้านกำลังแรงงาน หรือกำลังความคิด เหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวม

ในระยะเวลาที่ผ่านมา 32 ปี กรมการพัฒนาชุมชน ได้สนับสนุนให้มีกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในชนบทอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่มียุติศึกษาและวิจัยว่าสตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนอย่างไรบ้างในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยจึงสนใจประสงค์ที่จะศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน คือ กิจกรรมการพัฒนาเด็ก กิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้ และกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน โดยจำแนกตามตัวแปรทางด้านอายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส และสมาชิกกลุ่ม
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสตรี

ความสำคัญของการศึกษา

1. ผลที่ได้จากการศึกษารั้วนี้ทำให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสตรีให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของสตรีตามความเป็นจริงของชุมชน
2. ผลที่ได้จากการศึกษารั้วนี้ ทำให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานพัฒนาสตรี และพิจารณาจัดกิจกรรมพัฒนาสตรีให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของสังคมปัจจุบัน
3. ผลที่ได้จากการศึกษารั้วนี้เป็นแนวทางสำหรับการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานที่มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของสตรีในสังคม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. พื้นที่ การศึกษารั้วนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มีการจัดตั้งกลุ่มสตรีอาสาพัฒนา และมีอบรมกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาเรียบร้อยแล้วทุกตำบล
2. ประชากร ประชากรสำหรับการศึกษาค้นคว้าได้แก่สตรีที่อยู่ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษารั้วนี้ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยดำเนินการดังนี้
 - 3.1 สุ่มอำเภอในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมี 16 อำเภอ โดยใช้อัตราส่วนร้อยละ 50 ได้มา 8 อำเภอ
 - 3.2 จาก 8 อำเภอ ที่ได้มาจากข้อ 3.1 ซึ่งมีอยู่ 196 ตำบล สุ่มตำบลโดยใช้อัตราส่วนร้อยละ 50 ได้มา 98 ตำบล

3.3 ใช้กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาทั้งที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม (กพสม.) และสมาชิกกลุ่มโดยเจาะจงเลือกมาตำบลละ 2 คน ได้กลุ่มตัวอย่างรวม 196 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของกลุ่มสตรี แบ่งเป็น

4.1.1 อายุ แบ่งเป็น

- 1) กลุ่มอายุ 15-35 ปี
- 2) กลุ่มอายุ 36 ปีขึ้นไป

4.1.2 วุฒิทางการศึกษา แบ่งเป็น

- 1) ประถมศึกษาปีที่ 4
- 2) สูงกว่าประถมศึกษาปีที่ 4

4.1.3 สถานภาพของการสมรส แบ่งเป็น

- 1) โสด
- 2) สมรส

4.1.4 การเป็นสมาชิกกลุ่มแบ่งเป็น

- 1) สมาชิกเพียงหนึ่งกลุ่ม
- 2) สมาชิกมากกว่าหนึ่งกลุ่ม

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน

ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ

4.1.1 ด้านการพัฒนาเด็ก

4.1.2 ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้

4.1.3 ด้านการพัฒนาท้องถิ่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกโอกาส ทุกกิจกรรม ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการไปจนถึงการร่วมคิดตามประเมินผลและร่วมบำรุงรักษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำงานเป็นหัวใจสำคัญของงานพัฒนาชุมชน เพราะเป็นการทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะเกิดความสำนึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ที่ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน

2. สตรี หมายถึง สตรีที่เป็นสมาชิกของกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งกิจกรรมที่กลุ่มสตรีจัดขึ้นมีความมุ่งหมายให้สตรีได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น ได้แก่ การส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก การพัฒนาอาชีพ และรายได้ และการพัฒนาท้องถิ่น

3. กิจกรรมงานพัฒนาชุมชน หมายถึง การระดมกำลังความคิด ความสามารถของประชาชนในการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนด้วยกันเอง เพื่อปรับปรุงตนเองและชุมชนให้ไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญมั่นคงในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็น 3 กิจกรรม คือ

3.1 กิจกรรมด้านการพัฒนาเด็ก หมายถึง กิจกรรมที่สมาชิกกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาจัดขึ้นโดยมีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาเด็ก ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็ก โครงการฝึกอบรมแม่บ้านด้านอาหารและโภชนาการ

3.2 กิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้ หมายถึง กิจกรรมที่สมาชิกกลุ่มสตรีอาสาพัฒนา จัดขึ้นโดยมีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาให้สตรีมีอาชีพและรายได้ ได้แก่ การส่งเสริมอาชีพด้านอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรม การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัว

3.3 กิจกรรมด้านการพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง กิจกรรมที่สมาชิกกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาจัดขึ้นเพื่อประโยชน์ของหมู่บ้าน ได้แก่ ด้านการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมชุมชนด้านการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ การพัฒนาโครงสร้างปัจจัยพื้นฐาน

4. กลุ่มสตรีอาสาพัฒนา หมายถึง สตรีในแต่ละหมู่บ้าน อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ได้เข้าร่วมจัดตั้งเป็นกลุ่มและเข้ารับการฝึกอบรมตามกระบวนการของทางราชการ ประมาณ 3-5 วัน ในแต่ละตำบล โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน(กพสม.) ตามลำดับ เพื่อบริหารกลุ่มสตรีอาสาพัฒนา และสนับสนุนให้สตรีอาสาพัฒนาได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาชุมชนของตนเองมากขึ้น พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ อาชีพและรายได้ แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสตรี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้คือ แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน แผนพัฒนาสตรีของกรมการพัฒนาชุมชน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

นับแต่รัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา หลักการพัฒนาชุมชนได้ถูกใช้เป็นวิธีการในการพัฒนาชุมชนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นกว่าที่เคยเป็นอยู่และมีเป้าหมายให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้

เมื่อพูดถึงการพัฒนาชุมชน ทั้งนักวิชาการและนักปฏิบัติหลายท่านได้ให้ความหมายพร้อมทั้งกำหนดขอบเขตไว้เป็นการสอดคล้องกัน กล่าวคือ มินิคลียร์ (Miniclier, 1956: 3) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการทางสังคม ซึ่งประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและปฏิบัติการก่อตั้งกลุ่ม และวางแผนในการแก้ปัญหาของเขาลงจนขอความช่วยเหลือจากองค์การบริหาร หรือองค์การอาสาสมัครต่าง ๆ โดยที่ สุวัฒน์ วฤตเมธี (2526 : 8) ได้ให้ความหมายที่มีลักษณะขยายความเพิ่มเติมว่า การพัฒนาชุมชนเป็นการร่วมกำลังกันดำเนินการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน ให้ชุมชนมีความเป็นปึกแผ่นและดำเนินงานไปในทางที่ต้องการ โดยที่การพัฒนาชุมชนในขั้นแรกจะต้องอาศัยการรวมกำลังกันของราษฎรในชุมชนนั้น ๆ ในการช่วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ จีรพรรณ กาญจนจิตรรา (2520 : 5) ที่ว่า การพัฒนาชุมชน คือ การเปลี่ยนแปลงชุมชน

ให้ดีขึ้นในทุกๆ ด้าน นั่นคือ จะต้องพัฒนาคน กลุ่มคน สิ่งแวดล้อมทางวัตถุ หรือสาธารณสมบัติ และการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

ในส่วนที่เป็นจุดมุ่งหมาย ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2524 : คำนำ) กล่าวถึง เป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาชุมชนว่า คือ การสร้างความมั่นคงและความเป็นปึกแผ่นของ ชุมชนและปลูกฝังทัศนคติที่ดีแก่ราษฎร ให้รู้จักรับผิดชอบต่อชุมชน อันเป็นปัจจัยหนึ่งของการปู พื้นฐานทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ กูดเอ็นาฟ (Goodenough. 1963 : บทนำ) ที่สรุปว่า การพัฒนาชุมชนมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชน ประการที่สอง เป็นการมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชน จากสถานการณ์เดิม ที่ล้าสมัยให้ทันสมัยและทำความเข้าใจกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อจะได้เป็นผู้ทันต่อ เหตุการณ์ มีความคิดก้าวหน้า มีความสนใจรับผิดชอบต่อตนเองและชุมชน กระตือรือร้นต่อการแก้ปัญหาของชุมชน มีความคิดริเริ่มในการปรับปรุงความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจสังคมของตนเองให้ดีขึ้น จนสามารถพึ่งตนเองได้

จากแนวความคิดการพัฒนาชุมชนนี้ สามารถสรุปเป็นกรอบความคิดสำหรับการศึกษา ได้ว่า "การพัฒนาชุมชน" เป็นกรรมวิธีแห่งการกระทำทางสังคม ซึ่งประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน ลงมือกระทำ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้นให้มากที่สุดในการพัฒนา คุณภาพของคน สภาพการดำรงชีวิต และสภาพแวดล้อมให้เจริญขึ้นในทิศทางที่ต้องการตาม หลักการมีส่วนร่วมและการพึ่งพาตนเองของประชาชนในชุมชน

แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

กรรณิกา ชุมดี (2524 : 9-10) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในบางสิ่งบางอย่างรวม ถึงความรับผิดชอบ

2. การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปะทะสังสรรค์ทางสังคมของบุคคลหรือกลุ่ม

3. การมีส่วนร่วม หมายถึง ผลจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง ความเห็นพ้องต้องกันจะต้องมีมากพอจนเกิดความริเริ่มโครงการ ปฏิบัติการ และเหตุผลเบื้องต้นที่ทุกคนต้องตระหนัก คือ ปฏิบัติการ หรือการกระทำในกลุ่มนั้นต้องกระทำผ่านองค์การ องค์การจึงเป็นตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการได้

เจมส์ คี บินทง (2526 : 10) ได้สรุปว่ามีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน และ
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

อูว์ธัน วูนิเมซี (2526 : 25) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เป็นแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ของการพัฒนาชุมชนที่จะนำประชาชนให้เกิดความศรัทธาในตัวเอง ความเชื่อมั่นในตัวเอง และความรู้สึกเป็นเจ้าของ และยังเน้นการดำเนินงานต่าง ๆ ในชุมชนซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถ

ไพรัตน์ เคชะรินทร์ (2527 : 36-38) สรุปความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่รัฐดำเนินการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสแก่ประชาชน ทั้งในรูปส่วนบุคคลหรือกลุ่มคน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกันคือ ร่วมศึกษาปัญหาของชุมชน ร่วมคิดหาวิธีพัฒนา ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงาน ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากร ร่วมลงทุนในกิจกรรมการพัฒนา ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ และร่วมติดตามประเมินผล รวมทั้งการร่วมบำรุงรักษาโครงการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ได้ประโยชน์ได้ตลอดไป การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ

ของการพัฒนาชุมชน จึงจะทำให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ และเชื่อมั่นในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน

ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล (2527 : 1-4) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมโดยสรุปว่า หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจ สังคม ตามความจำเป็นในฐานะสมาชิกของสังคม

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ความร่วมมือของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความเห็นตรงกัน และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการหนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 3 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน เช่น การรวมกลุ่มเยาวชนกลุ่มต่าง ๆ หรือกลุ่มสตรีอาสาพัฒนา
2. การมีส่วนร่วมทางสังคม โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน เช่น กรรมการของกลุ่มหรือชุมชน กรรมการหมู่บ้าน
3. การมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้โดยผ่านองค์กรที่มีผู้แทนของประชาชน เช่น สถาบัน หรือหน่วยงานที่เชิญชวน หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้ทุกเวลา

เหตุที่การมีส่วนร่วมได้ทวีความสำคัญมากขึ้นในการพัฒนาชุมชน เพราะปรากฏว่าเท่าที่ผ่านมา ประชาชนผู้คือขอยกสิทธิ์นั้น ในความเป็นจริงยังมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ของการพัฒนาชุมชนน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการพัฒนาชนบทที่ดำเนินการโดยภาครัฐบาล โครงการเหล่านี้มักเป็นการริเริ่มและสั่งจากเบื้องบนเป็นทอด ๆ จนถึงเบื้องล่าง และส่วนมากเป็นการพัฒนาชนบทที่เป็นไปเพื่อสนองนโยบายเศรษฐกิจเป็นหลัก โครงการพัฒนาชนบทส่วนใหญ่ที่ผ่านมาจึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชาวชนบทที่แท้จริง

ดังนั้น จึงไม่มีแรงจูงใจเพียงพอที่จะดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้ อันเกิดจากข้อจำกัดเกี่ยวกับความเลื่อมใส หรือการว่างเฉยของประชาชนในท้องถิ่น อันเกิดจากการถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามสถานการณ์เป็นเวลานาน ขาดการเอาใจใส่ดูแล และไม่ได้รับบริการด้านต่าง ๆ

การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน

สตรีเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าบุรุษ เพราะสตรีมีจำนวนถึงครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งประเทศ หากยังไม่เปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีบทบาทร่วมในการคิด การตัดสินใจ และร่วมในกิจกรรมการพัฒนาประเทศอย่างจริงจังแล้ว ก็ยากที่ชาติบ้านเมืองจะก้าวไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองได้ รัฐบาลได้เล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงพยายามพัฒนาสตรีให้มีความรู้ ความสามารถ และพร้อมที่จะเข้าร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เกือบทุกฉบับได้กล่าวถึงการพัฒนาสตรีไว้ค่อนข้างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ที่เน้นให้สตรีเป็นกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่ต้องได้รับการพัฒนาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น มีความรู้ความสามารถ และพร้อมที่จะเข้าร่วมในการพัฒนาประเทศทุกระดับ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล ขึ้นไปจนถึงระดับชาติ (กรมการพัฒนาชุมชน. 2530 : 55-56)

จากจำนวนของประชากรประเทศไทยที่ราวสามาจักร มีทั้งหมด 53,397,745 คน ในจำนวนนี้เป็นสตรีเกือบครึ่งหนึ่งของทั้งหมด คือ เป็นผู้หญิง 26,554,815 คน เป็นผู้ชาย 26,842,930 คน (2531) จึงกล่าวได้ว่าการวางแผนพัฒนาประเทศผู้หญิงจัดเป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่งที่มีบทบาททั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม เป็นเพศผู้ให้กำเนิด เลี้ยงดูและอบรมเยาวชนของชาติ เป็นกำลังสำคัญของการผลิต รวมทั้งเป็นกำลังสำคัญของการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาประเทศชาติไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าบุรุษ ฉะนั้น

การมองข้ามความสามารถของสตรี จึงเป็นการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามในสังคมปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนไป สถานภาพด้านสตรีได้รับการยอมรับจากทุกวงการ ทุกหน่วยงานว่าผู้หญิงสมัยนี้ได้เปลี่ยนแปลงไป กลายเป็นกลุ่มที่มีพลังทางสังคมที่ได้ร่วมรับผิดชอบกิจกรรมทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมมากขึ้น โดยเห็นว่าได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ เป็นรัฐมนตรี เป็นข้าราชการระดับสูง เป็นกำนัน เป็นผู้ใหญ่บ้านมากขึ้น นอกจากนั้นสตรีทั้งในชนบทและในเมืองยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน ไม่แพ้ผู้ชาย เช่นกัน (วารสารพัฒนาชุมชน, 2533 : 45)

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ได้ต้องกระตุ้นให้เขาเห็นความสำคัญของกิจกรรมเหล่านั้น โดยการให้เขาร่วมแสดงความคิดเห็น และเสนอโครงการด้วยตนเอง ทั้งนี้รัฐได้กระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ท้องถิ่น จัดตั้งงานพัฒนาชุมชนอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์การที่เป็นอิสระ และเป็นตัวแทนที่แท้จริงของประชาชน คือ คณะกรรมการท้องถิ่นทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ อยู่แล้วในขณะนี้

แผนการพัฒนาศรีของกรมการพัฒนาชุมชน

จากทิศทางของการพัฒนาชนบทในช่วงครึ่งหลังของแผน 6 และแผนแม่บทมหาดไทย ฉบับที่ 4 (2530 - 2534) ตลอดจนนโยบายการพัฒนาชุมชนได้มีการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยการพัฒนาอุตสาหกรรม และหัตถกรรมในครอบครัวมากขึ้น โดยมุ่งใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท และได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมโครงการสร้างองค์การประชาชนที่เข้มแข็งมีประสิทธิภาพ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและสนองความต้องการแก่สมาชิกในชุมชนของตนเองได้

ดังนั้น การดำเนินการพัฒนาสตรีในช่วงครึ่งหลังของแผน 6 จึงเน้นให้มีการจัดตั้งองค์กรสตรีระดับหมู่บ้านให้ครบ เพื่อเป็นฐานในการดำเนินงานพัฒนาสตรีในระดับรากฐาน และเพิ่มพูนประสิทธิภาพขององค์กรสตรีในระดับต่าง ๆ ให้มากขึ้น ในด้านการส่งเสริมอาชีพ ได้เน้นการเพิ่มพูนทักษะในด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างจริงจัง และส่งเสริมความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวให้มากขึ้น

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรการในการดำเนินงาน เพื่อมุ่งให้สตรีมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง เป้าหมายของการพัฒนาสตรี คือ (วารสารกรมการพัฒนาชุมชน. 2533 : 64-67)

1. การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านให้ครบทุกหมู่บ้าน
2. พัฒนาองค์กรสตรีในระดับหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพในการบริหาร ร้อยละ 50 ขององค์กรสตรีทั้งหมด
3. สตรีมีความรู้ในการประกอบอาชีพและมีรายได้จากการประกอบอาชีพนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของสตรีที่ได้รับการสนับสนุน
4. การพัฒนากลุ่มอาชีพให้สามารถดำเนินการเชิงธุรกิจได้
5. มีครอบครัวพัฒนาที่เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนในระดับหมู่บ้านได้

กิจกรรมงานพัฒนาชุมชน

สิ่งชี้วัดของการบรรลุความสำเร็จในเป้าหมายของการดำเนินงานพัฒนาชุมชน คือ การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ ของประชาชนได้ เพราะฉะนั้น การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ ของประชาชนจึงมีงานต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินงานในหมู่บ้าน ตำบล ร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน เพื่อแก้ปัญหา และตรงตาม

ความต้องการของประชาชน อันได้แก่กิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ดังนี้ (กรมการพัฒนาชุมชน. 2534 : 87-115)

1. งานพัฒนาเด็ก จุดมุ่งหมายคือ การพัฒนาเด็กแรกเกิด - 6 ปี ให้มีความเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมและมีความพร้อมที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมต่อไป ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1.1 จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่ออบรมเลี้ยงดูเด็ก และให้ความรู้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง ในการเลี้ยงดูเด็ก

1.2 ดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเคลื่อนที่ในพื้นที่ที่ไม่สามารถจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาเด็ก

1.3 ส่งเสริมให้ครอบครัวดำเนินการเลี้ยงดูเด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. งานพัฒนาสตรี จุดมุ่งหมายคือ การมุ่งเน้นการให้สิทธิเสรีภาพ โอกาส และความเสมอภาคแก่สตรีอย่างเท่าเทียมกันในสังคม โดยให้สตรีได้แสดงออกซึ่งความสามารถของตน และเข้ามามีบทบาทร่วมในการพัฒนาชาติบ้านเมืองอย่างแท้จริง ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

2.1 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับต่าง ๆ

2.2 พัฒนาและส่งเสริมอาชีพสตรีเพื่อช่วยให้สตรีมีความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพ มีรายได้ช่วยเหลือครอบครัว

2.3 พัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในครอบครัวทุก ๆ ด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานในการนำไปสู่การพัฒนาด้านอื่น ๆ ต่อไป

3. งานพัฒนาเยาวชน จุดมุ่งหมายเพื่อจัดตั้งกลุ่ม องค์การของเยาวชนในระดับหมู่บ้าน ตำบล เพื่อให้กิจกรรมการพัฒนาเยาวชนเป็นของเยาวชนโดยเยาวชน เพื่อพัฒนาเยาวชน ส่งเสริมให้เยาวชนมีภาวะผู้นำ กล้าแสดงออก มีวินัยและจิตใจที่เสียสละต่อส่วนร่วม และเพื่อให้เยาวชนมีความสำนึก อดทน มีความรักต่อชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์ ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

3.1 รวมกลุ่มเยาวชนในหมู่บ้านเพื่อแสดงความรับผิดชอบ และรู้จักทำงานร่วมกันในระบบกลุ่ม ตลอดจนการจัดกลุ่มกิจกรรมของเยาวชนเพื่อใช้เวลาว่าง ฝึกทักษะในอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

3.2 จัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบล โดยการจัดค่ายเยาวชน เพื่อเสริมสร้างความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย และฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี และจัดประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการศูนย์เยาวชนตำบล เพื่อวางแผนดำเนินงานกิจกรรมของเยาวชน

3.3 จัดกิจกรรมให้เยาวชนทำงานเพื่อชุมชนและบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสร้างความสำนึกกับรับผิดชอบต่อชุมชน

3.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกศูนย์เยาวชนตำบล เข้ารับการฝึกอบรมด้านอาชีพระยะยาว เพื่อให้เยาวชนมีขีดความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญที่สูงขึ้น

3.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้นำเยาวชนและที่ปรึกษาศูนย์เยาวชนตำบล เข้ามาร่วมประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน สร้างความสามัคคี และความเข้าใจอันดีต่อกัน

4. งานอาสาสมัครพัฒนาชุมชน จุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนมีความเสียสละและอาสาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

4.1 สร้างอาสาสมัคร เพื่อการพัฒนาชุมชนทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล

4.2 ฝึกอบรมให้อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนให้สามารถใช้เทคนิคความรู้ในกระบวนการแก้ไขปัญหาของชุมชน

4.3 รณรงค์ให้ประชาชนทุกคนมีวิถีสานอาสาพัฒนา เพื่อเป็นพลังอาสาสมัครในโอกาสสำคัญต่าง ๆ

4.4 สนับสนุนให้อาสาพัฒนาชุมชน และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ปกษาทหารีอ กับชาวบ้าน เพื่อวางแผนและร่วมทำงานพัฒนาหมู่บ้านกับชาวบ้าน

5. งานพัฒนาองค์กร จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของกรรมการกลุ่ม องค์กรประชาชน ในการค้นหาปัญหา ตัดสินใจ วางแผน และดำเนินการแก้ไขปัญหของ ชุมชนตลอดจนริเริ่มดำเนินงานพัฒนาชุมชนได้ด้วยตนเอง และเพื่อให้กรรมการกลุ่ม องค์กร ประชาชนมีโอกาสเรียนรู้การเมือง การปกครอง และเป็นแกนนำประชาชนในการดำเนิน งานต่าง ๆ ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งมีแนวทางในการ ดำเนินกิจกรรม ดังนี้

5.1 เผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานของกลุ่มองค์กร

5.2 ให้ความรู้แก่องค์กรประชาชน และกรรมการกลุ่มต่าง ๆ โดยการฝึก อบรม ประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน

5.3 ส่งเสริมให้องค์กรประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ แสดงความสามารถใน การดำเนินงานและประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในชุมชนและนอกชุมชน

6. งานพัฒนาอาชีพและระดมทุน เพื่อยกฐานะทางเศรษฐกิจของชาวชนบท

โดยการพัฒนาอาชีพรองให้เป็นไปในแนวทางเชิงธุรกิจที่มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นฐาน และเป็นแกนกลางในการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

6.1 กำหนดกลุ่มเป้าหมายดำเนินการเป็น 3 กลุ่ม คือ

6.1.1 กลุ่มที่มีที่ดินทำกินและทุน

6.1.2 กลุ่มไม่มีที่ดินทำกิน (กลุ่มใช้แรงงาน)

6.1.3 กลุ่มสตรีและเยาวชน

6.2 พิจารณาให้มีความสำคัญในการสนับสนุนกลุ่มอาชีพที่มีกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตเป็นแกน

6.3 สนับสนุนให้มีการพัฒนาอาชีพแบบครบวงจรโดยมีตลาดนำการผลิต

6.4 ประสานงานและระดมความช่วยเหลือจากแหล่งต่าง ๆ

7. การพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ทวีธาการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7.1 งานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานชนบท เพื่อสนับสนุนให้มีกิจกรรมขึ้นพื้นฐานเกี่ยวกับสาธารณูปการแก่ประชาชนในชนบท และเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้าง ซ่อม ปรับปรุง บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากสาธารณประโยชน์ นับเป็นปัจจัยพื้นฐานของชุมชน ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

7.1.1 ส่งเสริมและดำเนินการให้ชุมชนมีการก่อสร้างสิ่งที่เป็นบริการขั้นพื้นฐานในชุมชนเพื่อให้ประชาชนใช้บริการร่วมกัน เช่น ถนน โรงพยาบาล โรงเรียน ศาลา อาคารศูนย์ต่าง ๆ แหล่งน้ำ ก่อสร้างถึงน้ำ บ่อน้ำ เป็นต้น

7.1.2 ปรับปรุงหรือซ่อมแซมสิ่งที่เป็นสาธารณูปการของชุมชนให้ใช้เป็นประโยชน์ต่อเนื่องของชุมชน เช่น ถนน สะพาน ท่อระบายน้ำ บ่อน้ำ และอาคารต่าง ๆ เป็นต้น

7.1.3 ให้การศึกษาแก่ประชาชนในการที่จะกระตุ้นให้ตระหนักในคุณค่าของสาธารณูปการ เพื่อช่วยกันปรับปรุงหรือบำรุงรักษาให้คงทนถาวรต่อไป

7.2 งานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7.2.1 เพื่อสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

7.2.2 เพื่อให้ประชาชนและองค์กรประชาชน ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

7.2.3 เพื่อบูรณะปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ที่ดิน ป่าไม้ และแหล่งน้ำให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

7.2.4 เพื่อบูรณะพัฒนา และคุ้มครองที่สาธารณประโยชน์และทำเลเลี้ยงสัตว์ของหมู่บ้านที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันให้มีอาณาเขตแน่นอน ป้องกันการบุกรุกของประชาชน ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1) สอดแทรกความรู้ ความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้รู้ถึงปัญหา ค่า และ การใช้ประโยชน์ในการฝึก
อบรมสัมมนาทุกครั้ง

2) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้โดยวิธีการต่าง ๆ แก่
ประชาชน เช่น การพูดคุย เอกสารเผยแพร่ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

3) การปลูกป่าไม้โตเร็ว ไม้เศรษฐกิจ โดยให้องค์กรเอกชน
องค์กรประชาชน ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนเข้ามามีบทบาททุกขั้นตอน

4) เพื่อบูรณะพัฒนาและคุ้มครองที่สาธารณะประโยชน์และ
ทำเลเลี้ยงสัตว์ของหมู่บ้านที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันให้มีอาณาเขตแน่นอน ป้องกันการ
บุกรุกของประชาชน

8. งานพัฒนาประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น จุดมุ่งหมาย คือ

8.1 เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน ที่ถูกต้องแก่
ประชาชน ผู้นำท้องถิ่น กลุ่ม/องค์กรประชาชน เช่น กม. กสศ. กพสม. ฯลฯ

8.2 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชน ผู้นำท้องถิ่น กลุ่ม/องค์กรประชาชน รู้จักใช้หลัก
ประชาธิปไตยในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

8.3 เพื่อณรงค์ให้ประชาชน ผู้นำท้องถิ่น กลุ่ม/องค์กรประชาชน รู้จักใช้
สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และรู้จักเลือกผู้แทนที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีแนวทางใน
การดำเนินงาน ดังนี้

8.3.1 เผยแพร่ข่าวสารโดยวิธีสื่อต่าง ๆ เช่น การจัดทำเอกสาร
คู่มือให้ความรู้แก่ประชาชน ผู้นำท้องถิ่น กลุ่ม/องค์กรประชาชน ในเรื่องหลักประชาธิปไตย
ขั้นพื้นฐาน

8.3.2 จัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตยโดยตรง

8.3.3 สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในการฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพรัตน์ เสงฆ์จันทร์ (2524 : 2) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเมืองการมีส่วนร่วมในสังคมการเมืองการปกครองของสตรีไทย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน โดยวิเคราะห์จากผลการศึกษาก่อนหน้าสตรีชนบท จากการวิจัยปรากฏว่าโครงการพัฒนาชนบทของทางราชการหลักสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นปัจจัยที่เปิดโอกาสให้สังคมชนบทเห็นความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย ที่เข้ามามีส่วนร่วมในงานสังคมสำหรับด้านการเมืองยังเปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในอัตราที่ต่ำมาก

อาสนาณี เกษทรัพย์ (2524 : 28) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนชุมชนของผู้ปกครอง ในเขตอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้สูงมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนชุมชนมากกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำ และผู้ปกครองที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่มาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนชุมชนมากกว่าผู้ปกครองที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่น้อย

ณรงค์ ศรีสวัสดิ์ (2525 : 43) ได้สรุปถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางสังคมของบุคคลว่า เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางอาชีพ โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ

กนิศ ม่วงมณี (2526 : 17-39) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในงานการศึกษาของโรงเรียน ในท้องที่อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สตรีที่มีอายุน้อยมีส่วนร่วมในงานการศึกษาของโรงเรียนมากกว่าผู้ที่มีอายุมาก สตรี

ที่มีรายได้สูง มีส่วนร่วมในภารงานการศึกษาออกโรงเรียนมากกว่าสตรีที่มีรายได้ต่ำ สตรีที่สมรสแล้วมีส่วนร่วมในภารงานการศึกษาออกโรงเรียนมากกว่าสตรีโสด สตรีที่มีความเข้าใจในภารงานการศึกษาออกโรงเรียนมีส่วนร่วมในภารงานการศึกษาออกโรงเรียนมากกว่าสตรีที่ไม่เข้าใจ และสตรีที่มีความพอใจในภารงานการศึกษาออกโรงเรียนมีส่วนร่วมมากกว่าสตรีที่ไม่พอใจในภารงานการศึกษาออกโรงเรียน

ผดุง อารยะวิญญู (2528 : 75) ได้ทำการศึกษาปัญหาในการบริหารงานพัฒนาชนบทของรัฐบาล วัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อทราบถึงการมีส่วนร่วมและการยอมรับของประชาชนในการพัฒนาชนบทของรัฐบาล ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมนั้น ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำงานและกิจกรรมพัฒนามากที่สุด รองลงไปเป็นส่วนร่วมในการวางแผนการบำรุงรักษาและการบริจาคสมทบทุนตามลำดับ มูลเหตุของการมีส่วนร่วมประชาชนส่วนมากเข้าร่วมโครงการพัฒนา เพราะได้รับการชักจูงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในการพัฒนาชนบทระดับหมู่บ้าน ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้นำท้องถิ่นลักษณะการเป็นผู้นำท้องถิ่น ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับจังหวัด อำเภอ ความสนใจของผู้นำท้องถิ่นและประชาชนในการพัฒนาชนบท โครงการพัฒนาชนบทที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและการยอมรับความเป็นผู้นำของท้องถิ่น

อุทัยวรรณ บัวศรี (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อกิจกรรมการศึกษาออกระบบโรงเรียน พบว่า รายได้ของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้านไม่มีความสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้านที่มีรายได้มากหรือรายได้น้อย ต่างเข้าร่วมในกิจกรรมการศึกษาออกระบบโรงเรียนอย่างไม่แตกต่างกัน

บัญชา แก้วส่อง (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบทางสังคมจิตวิทยาสำหรับการอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา ผลการวิจัยปรากฏว่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือน วัดในด้านปริมาณระดับความเข้มและประสิทธิผลการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาขึ้นตอนต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน แต่พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาของหัวหน้าครัวเรือนแตกต่างกันตามคุณลักษณะของบุคคล ผู้เป็นผู้ชายมีระดับการศึกษาสูง มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดี มาจากครอบครัวขนาดใหญ่ เข้าร่วมโครงการพัฒนามากกว่าผู้ที่เป็นผู้หญิงมีระดับการศึกษาต่ำ มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมด้อยและมาจากครอบครัวขนาดเล็ก

ชื่น ศรีสวัสดิ์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาชนบท : ศึกษากรณีบ้านดงเค็งกับบ้านชุมแสง อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำทั้งสองหมู่บ้านได้เน้นรูปแบบคล้ายกันคือ การพัฒนาทางด้านวัตถุและการพัฒนาทางด้านจิตใจ ในด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมนั้นผู้นำทั้งสองหมู่บ้านจะใช้วิธีเดียวกัน คือ ร่วมประชุมหารือ ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามผล และร่วมจัดงานใหม่ต่อไป สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาและการมีส่วนร่วมนั้นพบว่า มาจากปัจจัย 3 ประการคือ ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านภายนอก คือ บ้านดงเค็งมีผู้นำที่มีศักยภาพสูง มีสภาพของชุมชนพร้อมและได้รับการกระตุ้นส่งเสริมจากหน่วยงานภายนอกอยู่เป็นระยะ ๆ ส่วนบ้านชุมแสงมีผู้นำที่มีศักยภาพต่ำมีสภาพของชุมชนไม่พร้อม และหน่วยงานภายนอกได้รับความสำคัญและสนใจน้อยมาก

วิรัตน์ สมสินทรัพย์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน ในอำเภอกำแพง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรม กพสม. โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมพบว่า ทั้งสามกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาเด็ก ด้านการสำรวจ

และเก็บข้อมูลมีมากที่สุด การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมของ กพสม. ตามตัวแปร อายุ วุฒิกวการศึกษา สถานภาพการสมรส และการเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยส่วนรวมแตกต่างกัน ปัญหาและอุปสรรคที่มีความถี่มากที่สุดขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาหมู่บ้านและมีความถี่น้อยที่สุดคือ บ้านเรือนอยู่ห่างไกลเดินทางมาร่วมกิจกรรมไม่สะดวก

สรุปผล กาญจนจิตรา (Kanchanachitra. 1976 : 42) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางสังคมไว้ว่า มีปัจจัยหลายปัจจัยที่มีส่วนกำหนดระดับของการเข้ามีส่วนร่วมทางสังคม เช่น อายุ เพศ สุขภาพ ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ ข่าวดสารและการติดต่อ ความเป็นผู้นำ หลักยึดถือประจำใจและค่านิยมเป็นต้น

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของสตรีในงานพัฒนาชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หรือกิจกรรมด้านอื่น ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ คือ อายุ ระดับรายได้ วุฒิต่างการศึกษา สถานภาพทางสังคม การเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำในชุมชน การได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนและค่านิยมที่บุคคลนั้นถือปฏิบัติ สามารถนำมาตั้งเป็นสมมุติฐานในการวิจัยการศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมมุติฐานการวิจัย

1. สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนด้านการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกัน
2. สตรีที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนด้านการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกัน
3. สตรีที่มีสถานภาพทางการสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนด้านการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกัน
4. สตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ด้านการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าในเรื่องเกี่ยวกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือสตรีที่อยู่ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage-Sampling) ดังต่อไปนี้
 - 2.1 สุ่มอำเภอ ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมี 16 อำเภอ สุ่มตำบล โดยใช้อัตราส่วนร้อยละ 50 ได้มา 8 อำเภอ
 - 2.2 สุ่มตำบลจาก 8 อำเภอที่มี 196 ตำบลโดยใช้อัตราส่วนร้อยละ 50 ได้มา 98 ตำบล
 - 2.3 สุ่มสตรีที่เป็นคณะกรรมการกลุ่มสตรีอาสาพัฒนา (กพสม.) และสมาชิกกลุ่มสตรีอาสาพัฒนาจาก 98 ตำบลแบบเจาะจง โดยเลือกมาตำบลละ 2 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 196 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบทางด้าน อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพทางการสมรส และการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนา ชุมชน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 3 ช่อง คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของสตรีอาสาพัฒนาเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของสตรีเกี่ยวกับกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน

วิธีสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนจากเอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาในข้อ 1 มาสร้างเป็นข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาชุมชน จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความชัดเจนของภาษาในแบบสัมภาษณ์ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะนั้น

3.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับสตรี จำนวน 2 ตำบล 10 หมู่บ้าน 20 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

3.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่กรอกสมบูรณ์แล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ได้เท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอหนังสือถึงพัฒนาการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือกับพัฒนากรในแต่ละอำเภอของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นผู้ช่วยสัมภาษณ์ กับกลุ่มตัวอย่างตามแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้วมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ

3.2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนโดยการคำนวณค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่าเฉลี่ยที่ได้มาตัดสินตามเกณฑ์ของเบสต์ (Best. 1970 : 174-178) ดังนี้

1.00 - 1.66 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย

1.67 - 2.32 หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง

2.33 - 3.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก

4. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรี จำแนกตามตัวแปรต้น คือ อายุ วุฒิทางการศึกษา สถานภาพทางการสมรส และการเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยมีการทดสอบสองกลุ่ม ด้วยวิธีการทดสอบค่าที (t-test)

5. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของสตรีเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดนำมาจัดหมู่ แล้วเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย

การรวบรวมข้อมูลได้กระทำระหว่างวันที่ 10 ตุลาคม 2537 ถึง 20 พฤศจิกายน 2537 รวมเวลาทั้งสิ้น 40 วัน ผลการเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้รับแบบสัมภาษณ์ กลับคืนมาทั้งสิ้น จำนวน 196 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 และเมื่อตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ พบว่าได้แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์และกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือ จำนวน 193 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.47 และนำไปวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่า ร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของสตรีวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยจำนวนกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ใช้ t-test วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังกล่าวใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for the Social Science Version-10)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติสำหรับการตรวจสอบเครื่องมือ การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์หรือแอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{K}{K - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

K แทน จำนวนข้อในแบบสัมภาษณ์

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531:59)

2.1 หาอัตราร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2.2 ค่าเฉลี่ย ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ดูน สายยศ

และอังคณา สายยศ. 2524 : 77)

$$S = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มโดยใช้
t-test คำนวนจากสูตร (ล้วน ศาสยศ และอังคณา ศาสยศ. 2528 : 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และความแปรปรวนกลุ่มที่ 2

n_1, n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และจำนวนคนในกลุ่มที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยการศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน : การศึกษา
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสี่ตอน คือ

- ตอนที่หนึ่ง วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่สอง วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน
- ตอนที่สาม เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน
- ตอนที่สี่ วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของสตรี
ในกิจกรรมของงานพัฒนาชุมชน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

เป็นการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ดังตาราง 1
ต่อไปนี้

ตาราง 1 ค่าความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัจจุบันท่านมีอายุเท่าไร		
1.1 15 - 35 ปี	45	23.32
1.2 36 ปี ขึ้นไป	148	76.68
รวม	193	100.00
2. ท่านเรียนจบชั้นอะไร		
2.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	135	69.95
2.2 สูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	58	30.05
รวม	193	100.00
3. สถานภาพการสมรส		
3.1 โสด	18	09.33
3.2 สมรสแล้ว	175	90.67
รวม	193	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
4. การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
4.1 เป็นสมาชิกเพียงหนึ่งกลุ่ม	55	28.50
4.2 เป็นสมาชิกมากกว่าหนึ่งกลุ่ม	138	71.50
รวม	193	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่า จำนวนสตรีที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 193 คน จำแนกเป็นสตรีที่มีอายุ 15-35 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 23.32 และสตรีที่มีอายุ 36 ปีขึ้นไป จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 76.68 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 69.95 สูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 30.05 จำแนกตามสถานภาพการสมรสเป็นโสด 18 คน คิดเป็นร้อยละ 09.33 และสมรสแล้ว 175 คน คิดเป็นร้อยละ 90.67 และการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีสตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มหนึ่งกลุ่ม 55 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 และเป็นสมาชิกกลุ่มมากกว่าหนึ่งกลุ่ม 138 คน คิดเป็นร้อยละ 71.50

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วม
ของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน

เป็นการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน จำแนกเป็นกิจกรรม 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมด้านการพัฒนาเด็ก กิจกรรมด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และกิจกรรมด้านการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งรายด้าน รายข้อ และโดยส่วนรวม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคำตอบ

สำหรับการกำหนดน้ำหนักคะแนน และความหมายของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมมาเทียบเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.66 หมายความว่า มีส่วนร่วมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.67 - 2.32 หมายความว่า มีส่วนร่วมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 2.33 - 3.00 หมายความว่า มีส่วนร่วมมาก

ดังปรากฏรายละเอียดในตาราง 2 - 5 ต่อไปนี้

ตาราง 2 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนเป็นรายด้าน

กิจกรรมการพัฒนาชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	1.78	0.99	ปานกลาง
ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้	1.93	0.44	ปานกลาง
ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น	1.70	0.44	ปานกลาง
รวม	1.81	0.44	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.81$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน ($\bar{X} = 1.70 - 1.93$) เช่นเดียวกัน

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม
ของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก

ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ให้ความร่วมมือในการสำรวจเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.65	0.70	น้อย
2. ให้ความร่วมมือสำรวจความต้องการอุปกรณ์ เครื่องเล่นในศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.57	0.70	น้อย
3. ให้ความร่วมมือเข้ารับการฝึกอบรมด้านอาหาร โภชนาการ และการอบรมเลี้ยงดูเด็ก.....	1.66	0.74	น้อย
4. ให้ความร่วมมือผลิต และใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็ก ก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.48	0.68	น้อย
5. เข้าร่วมประชุม ชี้แจงการดำเนินงานตาม โครงการศูนย์พัฒนาเด็ก ให้ประชาชน โดยทั่วไปทราบ.....	1.58	0.70	น้อย
6. เข้าร่วมปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็ก ให้มีความ เป็นระเบียบ เรียบร้อย เหมาะสม สำหรับ ใช้อบรมเลี้ยงดูเด็ก.....	1.56	0.70	น้อย
7. เข้าร่วมจัดอาหารกลางวัน อาหารเสริม เพื่อบริการเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.57	0.70	น้อย

ตาราง 3 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
8. ประสานงานกับสาธารณสุขตำบลด้านการตรวจสุขภาพ พลาณามัย และการฉีดวัคซีน แก่เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	1.79	0.80	ปานกลาง
9. ให้ความร่วมมือส่งเสริมให้เด็กเล็กและ ผู้ปกครองได้เข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมไทย และการศาสนา.....	1.80	0.74	ปานกลาง
10. ร่วมแสดงความคิดเห็น การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็ก แก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน.....	1.70	0.74	ปานกลาง
11. ร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง.....	1.66	0.72	น้อย
12. ร่วมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบลติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก อย่างสม่ำเสมอ.....	1.57	0.70	น้อย
รวม	1.78	0.99	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนใน
 ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็กโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.78$) และเมื่อพิจารณา
 เป็นรายข้อปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ ($\bar{X} = 1.70-1.80$) และอยู่ในระดับน้อย
 9 ข้อ ($\bar{X} = 1.48-1.66$)

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสตรี ในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้

ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ให้ความร่วมมือส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว และหัตถกรรมพื้นบ้านแก่ประชาชน...	2.09	0.65	ปานกลาง
2. ให้ความร่วมมือจัดหาข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น.....	2.03	0.63	ปานกลาง
3. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อเพิ่มพูนรายได้แก่ประชาชน.....	2.02	0.63	ปานกลาง
4. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการประมง การปศุสัตว์แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มพูนรายได้.....	1.70	0.64	ปานกลาง
5. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์หมู่บ้านเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	1.89	0.68	ปานกลาง
6. ให้ความร่วมมือส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรแก่ประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น....	2.04	0.59	ปานกลาง
7. เข้ารับการฝึกอบรม ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้เพื่อนำความรู้มาพัฒนาชุมชนของตนเอง.....	2.14	0.62	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
8. เข้าร่วมประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อปรึกษาหารือการพัฒนาอาชีพและรายได้แก่ประชาชน.....	2.09	0.66	ปานกลาง
9. แสดงความคิดเห็นด้านการส่งเสริมอาชีพแก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชน.....	2.06	0.63	ปานกลาง
10. ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อนำความรู้มาปรับปรุงการประกอบอาชีพของประชาชน.....	2.12	0.67	ปานกลาง
11. ร่วมเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงงานพัฒนาอาชีพและรายได้อย่างสม่ำเสมอ.....	2.04	0.59	ปานกลาง
12. ร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบลติดตามประเมินผลการพัฒนาอาชีพอย่างสม่ำเสมอ..	1.91	0.60	ปานกลาง
รวม	1.93	0.44	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.70-2.14$) ทุกข้อเช่นเดียวกัน

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสตรี
ในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ให้ความร่วมมือปรับปรุงสิ่งแวดล้อมชุมชน เพื่อ การพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	2.45	0.58	มาก
2. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	2.34	0.64	มาก
3. ให้ความร่วมมือพัฒนาถนน สะพานที่ชำรุด เพื่อการ พัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	2.27	0.68	ปานกลาง
4. ให้ความร่วมมือจัดตั้งไฟฟ้าและประปาหมู่บ้าน เพื่อ การพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลของตนเอง.....	2.23	0.68	ปานกลาง
5. ให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าร่วม กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น	2.40	0.62	มาก
6. ให้ความร่วมมือสนับสนุนกลุ่มสตรี เข้าร่วมปรับปรุง สาธารณประโยชน์ของชุมชน.....	2.42	0.63	มาก
7. เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ด้านการพัฒนา สาธารณประโยชน์จากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ	2.24	0.65	ปานกลาง
8. เข้าร่วมประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการ สภาตำบล เพื่อปรึกษาหารือการพัฒนาท้องถิ่น ของตนเอง.....	2.07	0.69	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
9. แสดงความคิดเห็นด้านการพัฒนาท้องถิ่นแก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อร่วมปรับปรุงชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า.....	2.16	0.68	ปานกลาง
10. เข้าร่วมปรับปรุงสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้าน ตำบล เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างสม่ำเสมอ.	2.35	0.61	มาก
11. ร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงงานพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ.....	2.13	0.59	ปานกลาง
12. ร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ติดตามประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างสม่ำเสมอ.....	2.05	0.65	ปานกลาง
รวม	1.70	0.44	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.70$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ ($\bar{X} = 2.34-2.42$) และอยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ ($\bar{X} = 2.05-2.45$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรม
งานพัฒนาชุมชน

3.1 เปรียบเทียบตามอายุ ซึ่งเป็นการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1

"สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนด้านการพัฒนาเด็ก
ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน"

ดังตาราง 6-9 ต่อไปนี้

ตาราง 6 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนระหว่างสตรี
ที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายด้าน จำแนกตามอายุ

กิจกรรมงานพัฒนาชุมชน	กลุ่มอายุ 15-35		กลุ่มอายุ 36 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	1.78	0.93	1.78	1.01	-.03
ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้	2.00	0.44	1.91	0.44	1.20
ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น	1.84	0.44	1.66	0.45	2.40*
รวม	1.87	0.39	1.78	0.46	1.19

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 . แสดงว่า สตรีที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าด้านการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน จากนั้นได้นำข้อมูลแต่ละด้านไปแยกเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายข้อของแต่ละด้าน ดังตาราง 6-9 ต่อไปนี้

ตาราง 7 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ในด้านกิจกรรม
การพัฒนาเด็ก จำแนกตามอายุ

ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	กลุ่มอายุ 15-35		กลุ่มอายุ 36 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ให้ความร่วมมือในการสำรวจเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.76	0.61	1.62	0.72	1.13
2. ให้ความร่วมมือสำรวจความต้องการอุปกรณ์ เครื่องเล่นในศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.71	0.69	1.53	0.69	1.56
3. ให้ความร่วมมือเข้ารับการฝึกอบรมด้านอาหาร โภชนาการ และการอบรมเลี้ยงดูเด็ก.....	1.67	0.67	1.66	0.76	0.04
4. ให้ความร่วมมือผลิต และใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็ก ก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.60	0.65	1.45	0.68	1.34
5. เข้าร่วมประชุม ชี้แจงการดำเนินงานตาม โครงการศูนย์พัฒนาเด็ก ให้ประชาชน โดยทั่วไปทราบ.....	1.64	0.61	1.56	0.72	0.70
6. เข้าร่วมปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็ก ให้มีความ เป็นระเบียบ เรียบร้อย เหมาะสม สำหรับ ใช้อบรมเลี้ยงดูเด็ก.....	1.69	0.67	1.53	0.71	1.35

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	กลุ่มอายุ 15-35		กลุ่มอายุ 36 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
7. เข้าร่วมจัดอาหารกลางวัน อาหารเสริม เพื่อบริการเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.62	0.61	1.55	0.73	0.57
8. ประสานงานกับสาธารณสุขตำบลด้านการตรวจ สุขภาพ พลาสมา และ การฉีดวัคซีน แก่เด็ก เล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	1.78	0.74	1.80	0.82	- .14
9. ให้ความร่วมมือส่งเสริมให้เด็กเล็กและ ผู้ปกครอง ได้เข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมไทย และการศาสนา.....	1.82	0.72	1.79	0.75	0.25
10. ร่วมแสดงความคิดเห็น การดำเนินงาน ในศูนย์พัฒนาเด็ก แก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อปรับปรุงการ ดำเนินงาน.....	1.71	0.59	1.70	0.78	0.14
11. ร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ถึงการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กอย่าง ต่อเนื่อง.....	1.69	0.63	1.65	0.75	0.33

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	กลุ่มอายุ 15-35		กลุ่มอายุ 36 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
12. ร่วมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็ก อย่างสม่ำเสมอ.....	1.64	0.61	1.55	0.73	0.81
รวม	1.78	0.93	1.78	1.01	-.03

จากตาราง 7 แสดงว่า สตรีที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมการพัฒนาเด็กโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเช่นเดียวกัน

ตาราง 8 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม
การพัฒนาอาชีพและรายได้ จำแนกตามอายุ

ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้	กลุ่มอายุ 15-35		กลุ่มอายุ 36 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ให้ความร่วมมือส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรม ในครอบครัว และตัดถดถกรรมพื้นบ้านแก่ประชาชน...	1.96	0.71	2.13	0.63	-1.56
2. ให้ความร่วมมือจัดหาข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชนให้มี ความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น.....	2.00	0.64	2.03	0.63	-.31
3. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อเพิ่มพูนรายได้แก่ประชาชน.....	1.96	0.64	2.04	0.63	-.79
4. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการประมง การปศุสัตว์ แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มพูนรายได้.....	1.73	0.62	1.79	0.64	-.53
5. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์หมู่บ้าน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	1.96	0.64	1.86	0.69	0.79
6. ให้ความร่วมมือส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร แก่ประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น....	2.00	0.60	2.05	0.59	-.53
7. เข้ารับการฝึกอบรม ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาชุมชนของตนเอง.....	2.04	0.60	2.17	0.62	-1.19

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้	กลุ่มอายุ 15-35		กลุ่มอายุ 36 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
8. เข้าร่วมประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการ สภาตำบล เพื่อปรึกษาหารือการพัฒนาอาชีพ และรายได้แก่ประชาชน.....	2.09	0.63	2.09	0.67	0.01
9. แสดงความคิดเห็นด้านการส่งเสริมอาชีพ แก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อ ส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชน.....	2.07	0.69	2.05	0.61	0.12
10. ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อนำความรู้ มาปรับปรุงการประกอบอาชีพของประชาชน.....	2.04	0.71	2.14	0.66	-.85
11. ร่วมเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึง งานพัฒนาอาชีพและรายได้อย่างสม่ำเสมอ.....	2.04	0.60	2.03	0.59	0.11
12. ร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ติดตามประเมินผลการพัฒนาอาชีพอย่างสม่ำเสมอ..	1.89	0.57	1.91	0.61	-.23
รวม	2.00	0.44	1.91	0.44	1.20

จากตาราง 8 แสดงว่า สตรีที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเช่น
เดียวกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม
การพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามอายุ

ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น	กลุ่มอายุ 15-35		กลุ่มอายุ 36 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ให้ความร่วมมือปรับปรุงสิ่งแวดล้อมชุมชน เพื่อ การพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	2.22	0.52	2.51	0.59	-2.99**
2. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	2.20	0.55	2.39	0.65	-1.72
3. ให้ความร่วมมือพัฒนากน สะพานที่ชำรุด เพื่อการ พัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	2.11	0.55	2.32	0.68	-1.86
4. ให้ความร่วมมือจัดตั้งไฟฟ้าและประปาหมู่บ้าน เพื่อ การพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลของตนเอง.....	2.48	0.61	2.24	0.70	-.57
5. ให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าร่วม กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น	2.29	0.55	2.43	0.64	-1.36
6. ให้ความร่วมมือสนับสนุนกลุ่มสตรี เข้าร่วมปรับปรุง สาธารณประโยชน์ของชุมชน.....	2.24	0.61	2.47	0.63	-2.14*
7. เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ด้านการพัฒนา สาธารณประโยชน์จากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ	2.13	0.55	2.28	0.68	-1.30

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น	กลุ่มอายุ 15-35		กลุ่มอายุ 36 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
8. เข้าร่วมประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการ สภาตำบล เพื่อปรึกษาหารือการพัฒนาท้องถิ่น ของตนเอง.....	2.02	0.69	2.08	0.70	- .50
9. แสดงความคิดเห็นด้านการพัฒนาท้องถิ่นแก่กรรมการ หมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อร่วมปรับปรุงชุมชน ให้มีความเจริญก้าวหน้า.....	2.16	0.64	2.16	0.70	0.00
10. เข้าร่วมปรับปรุงสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้าน ตำบล เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างสม่ำเสมอ.	2.27	0.58	2.37	0.62	-1.01
11. ร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึง งานพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ.....	2.09	0.51	2.14	0.62	- .52
12. ร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ติดตามประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง อย่างสม่ำเสมอ.....	1.96	0.56	2.08	0.68	-1.13
รวม	1.84	0.44	1.66	0.45	2.40*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงว่า สตรีที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ "ให้ความร่วมมือปรับปรุงสิ่งแวดล้อมชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง" และในข้อ "ให้ความร่วมมือสนับสนุนกลุ่มสตรี เข้าร่วมปรับปรุงสาธารณประโยชน์ของชุมชน" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

3.2 การเปรียบเทียบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน
 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ซึ่งเป็นการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2 "สตรีที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน
 มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ด้านการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้
 และด้านการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน"

ตาราง 10 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนที่มีระดับ
 การศึกษาต่างกันเป็นรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ด้านกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน	ประถมศึกษา ปีที่ 4		สูงกว่าประถม ศึกษาปีที่ 4		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการพัฒนาเด็ก	1.78	0.96	1.79	1.07	-.48
ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้	1.91	0.41	1.98	0.51	-.84
ด้านการพัฒนาท้องถิ่น	1.67	0.43	1.77	0.50	-1.42
รวม	1.79	0.42	1.85	0.49	-.88

จากตาราง 10 แสดงว่า สตรีที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่าทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน จากนั้นได้นำข้อมูลแต่ละด้านไปแยกเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายข้อของแต่ละด้าน ดังตาราง 10-12

ตาราง 11 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม
การพัฒนาเด็ก จำนวนคำถามวัดการศึกษา

ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	ประถมศึกษา ปีที่ 4		สูงกว่าประถม ศึกษาปีที่ 4		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ให้ความร่วมมือในการสำรวจเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก...	1.69	0.71	1.57	0.68	1.09
2. ให้ความร่วมมือสำรวจความต้องการอุปกรณ์ เครื่องเล่นในศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.58	0.69	1.55	0.73	0.24
3. ให้ความร่วมมือเข้ารับการฝึกอบรมด้านอาหาร โภชนาการ และการอบรมเลี้ยงดูเด็ก.....	1.74	0.76	1.48	0.73	2.24
4. ให้ความร่วมมือผลิต และใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็ก ก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.50	0.70	1.43	0.62	0.68
5. เข้าร่วมประชุม ที่แจ้งการดำเนินงานตาม โครงการศูนย์พัฒนาเด็ก ให้ประชาชน โดยทั่วไปทราบ.....	1.63	0.72	1.47	0.63	1.51
6. เข้าร่วมปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็ก ให้มีความ เป็นระเบียบ วัสดุวัสดุ เหมาะสม สำหรับ ใช้อบรมเลี้ยงดูเด็ก.....	1.56	0.71	1.59	0.70	-.28

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	ประถมศึกษา ปีที่ 4		สูงกว่าประถม ศึกษาปีที่ 4		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
7. เข้าร่วมจัดอาหารกลางวัน อาหารเสริม เพื่อบริการเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.55	0.71	1.62	0.70	-.65
8. ประสานงานกับสาธารณสุขตำบลด้านการตรวจ สุขภาพ พลาสมา และ การฉีดวัคซีน แก่เด็ก เล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	1.84	0.80	1.67	0.80	1.37
9. ให้ความร่วมมือส่งเสริมให้เด็กเล็กและ ผู้ปกครอง ได้เข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมไทย และการศาสนา.....	1.86	0.73	1.66	0.74	1.77
10. ร่วมแสดงความคิดเห็น การดำเนินงาน ในศูนย์พัฒนาเด็ก แก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อปรับปรุงการ ดำเนินงาน.....	1.74	0.78	1.60	0.62	1.30
11. ร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ถึงการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กอย่าง ต่อเนื่อง.....	1.70	0.75	1.57	0.65	1.13

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	ประถมศึกษา ปีที่ 4		สูงกว่าประถม ศึกษาปีที่ 4		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
12. ร่วมกิจกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็ก อย่างสม่ำเสมอ.....	1.62	0.74	1.45	0.60	1.58
รวม	1.78	0.96	1.79	1.07	-.48

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่า สตรีที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ในข้อ "ให้ความร่วมมือเข้ารับการฝึกอบรมด้านอาหารโภชนาการและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก" แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม
การพัฒนาอาชีพและรายได้ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้	ประถมศึกษา ปีที่ 4		สูงกว่าประถม ศึกษาปีที่ 4		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ให้ความร่วมมือส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรม ในครอบครัว และหัตถกรรมพื้นบ้านแก่ประชาชน...	2.13	0.3	1.98	0.69	1.48
2. ให้ความร่วมมือจัดหาข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชนให้มี ความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น.....	2.00	0.62	2.09	0.66	- .87
3. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อเพิ่มพูนรายได้แก่ประชาชน.....	2.09	0.60	1.06	0.66	2.32
4. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการประมง การปศุสัตว์ แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มพูนรายได้.....	1.81	0.64	1.69	0.63	1.26
5. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์หมู่บ้าน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	1.89	0.65	1.88	0.73	0.09
6. ให้ความร่วมมือส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร แก่ประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น....	2.04	0.58	2.05	0.63	- .16
7. เข้ารับการฝึกอบรม ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาชุมชนของตนเอง.....	2.19	0.59	2.02	0.66	1.82

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้	ประณศึกษษ ปีที่ 4		สูงกว่ำประณศึกษษ ศึกษษปีที่ 4		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
8. เข้ำร่วมประชุมกับกรรณการหมู่บ้าน กรรณการ สภษด่ำบล เพื้อปรักรษษหำรือกรณการพัฒนาอาชีพ และร่ำยได้แก่ประชษชน.....	2.12	0.65	2.02	0.69	0.98
9. แสด้งควรมศึกเห็นด้ำนกรณส่งเสรรมอาชีพ แก่กรรณการหมู่บ้าน กรรณการสภษด่ำบล เพื้อ ส่งเสรรมอาชีพแก่ประชษชน.....	2.10	0.63	1.95	0.63	1.58
10. ศึกศ์ต่อประสษำนงำนกับเจ้ำหน้ำที่ของรฐเพื้อน่ำควรมรู้ มำปรับปรุ้งกรณประกอบอาชีพของประชษชน.....	2.16	0.67	2.03	0.67	1.15
11. ร่วมเผยแผร์ ประชษสัมพันธ์ให้ประชษชนกรรยถึง งำนพัฒนาอาชีพและร่ำยได้้อย่งสม่ำเสมอ.....	2.06	0.60	1.98	0.58	0.83
12. ร่วมมือกับกรรณการหมู่บ้าน กรรณการสภษด่ำบล ศึกศ์ตำมประเม็นผลกรณพัฒนาอาชีพ้อย่งสม่ำเสมอ..	1.93	0.59	1.84	0.62	0.94
รวม	1.91	0.41	1.98	0.51	-.84

*ม้นยส่ำคณท่งสภษศึกษษที่ระดັบ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า สตรีที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าในข้อ "ให้ความร่วมมือส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อเพิ่มพูนรายได้แก่ประชาชน" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม
การพัฒนาท้องถิ่น จำนวนคำถามวัดการศึกษา

ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น	ประถมศึกษา ปีที่ 4		สูงกว่าประถม ศึกษาปีที่ 4		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ให้ความร่วมมือปรับปรุงสิ่งแวดล้อมชุมชน เพื่อ การพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	2.49	0.57	2.34	0.61	1.57
2. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	2.38	0.63	2.26	0.64	1.20
3. ให้ความร่วมมือพัฒนาถนน สะพานที่ชำรุด เพื่อการ พัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	2.32	0.65	2.17	0.73	1.37
4. ให้ความร่วมมือจัดตั้งไฟฟ้าและประปาหมู่บ้าน เพื่อ การพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลของตนเอง.....	2.24	0.66	2.21	0.72	0.28
5. ให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าร่วม กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น	2.44	0.61	2.31	0.65	1.30
6. ให้ความร่วมมือสนับสนุนกลุ่มสตรี เข้าร่วมปรับปรุง สาธารณูปโภคของชุมชน.....	2.50	0.58	2.22	0.70	2.86
7. เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ด้านการพัฒนา สาธารณะ ประโยชน์จากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ	2.30	0.65	2.12	0.65	1.73

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น	ประถมศึกษา ปีที่ 4		สูงกว่าประถม ศึกษาปีที่ 4		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
8. เข้าร่วมประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการ สภาตำบล เพื่อปรึกษาหารือการพัฒนาท้องถิ่น ของตนเอง.....	2.09	0.70	2.02	0.69	0.66
9. แสดงความคิดเห็นด้านการพัฒนาท้องถิ่นแก่กรรมการ หมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อร่วมปรับปรุงชุมชน ให้มีความเจริญก้าวหน้า.....	2.20	0.68	2.05	0.69	1.39
10. เข้าร่วมปรับปรุงสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้าน ตำบล เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างสม่ำเสมอ.	2.40	0.59	2.22	0.65	1.84
11. ร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึง งานพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ.....	2.16	0.61	2.07	0.56	0.93
12. ร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ติดตามประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง อย่างสม่ำเสมอ.....	2.08	0.65	1.98	0.66	0.97
รวม	1.67	0.43	1.77	0.50	-1.42

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 แสดงว่า สตรีที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีในด้านการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าในข้อ "ให้ความร่วมมือสนับสนุนกลุ่มสตรี เข้าร่วมปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชน" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วม จำแนกตามสถานภาพการสมรส ซึ่งเป็น การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 3 "สตรีที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีส่วนรวมในกิจกรรม งานพัฒนาชุมชนด้านการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกัน

ตาราง 14 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนที่มีสถานภาพ การสมรสแตกต่างกันเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพของการสมรส

กิจกรรมการพัฒนาชุมชน	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	1.72	1.00	1.79	0.99	-.26
ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้	2.00	0.61	1.93	0.42	0.47
ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น	1.75	0.59	1.70	0.44	0.41
รวม	1.82	0.46	1.80	0.44	0.15

จากตาราง 14 แสดงว่า สตรีที่มีสถานภาพของการสมรสต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน จากนั้นได้นำข้อมูลแต่ละด้านไปแยกเพื่อเปรียบเทียบความ แตกต่างเป็นรายข้อของแต่ละด้าน ดังตาราง 15-17 ต่อไปนี้

ตาราง 15 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม
การพัฒนาเด็ก จำแนกตามสถานภาพของการสมรส

ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ให้ความร่วมมือในการสำรวจเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก...	1.67	0.77	1.65	0.69	0.09
2. ให้ความร่วมมือสำรวจความต้องการอุปกรณ์ เครื่องเล่นในศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.67	0.84	1.56	0.68	0.62
3. ให้ความร่วมมือเข้ารับการฝึกอบรมด้านอาหาร โภชนาการ และการอบรมเลี้ยงดูเด็ก.....	1.89	0.83	1.64	0.73	1.36
4. ให้ความร่วมมือผลิต และใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็ก ก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.56	0.78	1.47	0.67	0.48
5. เข้าร่วมประชุม ชี้แจงการดำเนินงานตาม โครงการศูนย์พัฒนาเด็ก ให้ประชาชน โดยทั่วไปทราบ.....	1.61	0.78	1.58	0.69	0.20
6. เข้าร่วมปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็ก ให้มีความ เป็นระเบียบเรียบร้อย เหมาะสม สำหรับ ใช้อบรมเลี้ยงดูเด็ก.....	1.61	0.78	1.56	0.70	0.29

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
7. เข้าร่วมจัดอาหารกลางวัน อาหารเสริม เพื่อบริการเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.61	0.78	1.57	0.70	0.26
8. ประสานงานกับสาธารณสุขตำบลด้านการตรวจ สุขภาพ พลาสมา และ การฉีดวัคซีน แก่เด็ก เล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	1.78	0.81	1.79	0.80	-.08
9. ให้ความร่วมมือส่งเสริมให้เด็กเล็กและ ผู้ปกครอง ได้เข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมไทย และการศาสนา.....	1.94	0.73	1.78	0.74	0.88
10. ร่วมแสดงความคิดเห็น การดำเนินงาน ในศูนย์พัฒนาเด็ก แก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อปรับปรุงการ ดำเนินงาน.....	1.56	0.70	1.74	0.74	-.87
11. ร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ถึงการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กอย่าง ต่อเนื่อง.....	1.67	0.77	1.66	0.72	0.05

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
12. ร่วมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็ก อย่างสม่ำเสมอ.....	1.44	0.70	1.58	0.71	-.79
รวม	1.72	1.00	1.79	0.99	-.26

จากตาราง 15 แสดงว่า สถิติที่มีสถานภาพของการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีด้านกิจกรรมพัฒนาเด็กโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

ตาราง 16 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม
การพัฒนาอาชีพและรายได้ จำแนกตามสถานภาพของการสมรส

ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ให้ความร่วมมือส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรม ในครอบครัว และหัตถกรรมพื้นบ้านแก่ประชาชน...	1.89	0.90	2.11	0.62	-1.01
2. ให้ความร่วมมือจัดหาข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น.....	1.78	0.88	2.05	0.60	-1.29
3. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อเพิ่มพูนรายได้แก่ประชาชน.....	1.89	0.76	2.03	0.61	-.93
4. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการประมง การปศุสัตว์ แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มพูนรายได้.....	1.61	0.78	1.79	0.62	-1.17
5. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์หมู่บ้าน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	1.89	0.76	2.06	0.57	-1.45
6. ให้ความร่วมมือส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร แก่ประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น....	1.89	0.76	2.06	0.57	-1.15
7. เข้ารับการฝึกอบรม ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาชุมชนของตนเอง.....	2.06	0.73	2.15	0.61	-.61

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
8. เข้าร่วมประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อปรึกษาหารือการพัฒนาอาชีพและรายได้แก่ประชาชน.....	2.00	0.77	2.10	0.65	9.59
9. แสดงความคิดเห็นด้านการส่งเสริมอาชีพแก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชน.....	2.17	0.79	2.05	0.61	0.77
10. ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อนำความรู้มาปรับปรุงการประกอบอาชีพของประชาชน.....	2.22	0.81	2.11	0.66	0.68
11. ร่วมเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงงานพัฒนาอาชีพและรายได้อย่างสม่ำเสมอ.....	2.11	0.76	2.03	0.57	0.56
12. ร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบลติดตามประเมินผลการพัฒนาอาชีพอย่างสม่ำเสมอ..	1.94	0.80	1.90	0.57	0.21
รวม	2.00	0.61	1.93	0.42	0.47

จากตาราง 16 แสดงว่า สตรีที่มีสถานภาพของการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

ตาราง 17 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม
การพัฒนาท้องถิ่น จำนวนตามสถานภาพของการสมรส

ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ให้ความร่วมมือปรับปรุงสิ่งแวดล้อมชุมชน เพื่อ การพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	2.50	0.71	2.44	0.57	0.41
2. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	2.39	0.78	2.34	0.62	0.33
3. ให้ความร่วมมือพัฒนาถนน สะพานที่ชำรุด เพื่อการ พัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	2.11	0.76	2.29	0.67	-1.07
4. ให้ความร่วมมือจัดตั้งไฟฟ้าและประปาหมู่บ้าน เพื่อ การพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลของตนเอง.....	2.17	0.86	2.23	0.66	-.40
5. ให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าร่วม กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น	2.50	0.71	2.39	0.61	0.72
6. ให้ความร่วมมือสนับสนุนกลุ่มสตรี เข้าร่วมปรับปรุง สาธารณประโยชน์ของชุมชน.....	2.39	0.70	2.42	0.63	0.22
7. เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ด้านการพัฒนา สาธารณประโยชน์จากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ	2.28	0.67	2.24	0.65	0.23

ตาราง 17 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น	โสด		สมรส		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
8. เข้าร่วมประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อปรึกษาหารือการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	2.00	0.84	2.07	0.68	- .43
9. แสดงความคิดเห็นด้านการพัฒนาท้องถิ่นแก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อร่วมปรับปรุงชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า.....	2.22	0.73	2.15	0.68	0.44
10. เข้าร่วมปรับปรุงสาธารณูปโภคในหมู่บ้านตำบล เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างสม่ำเสมอ.....	2.33	0.69	2.35	0.61	- .10
11. ร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงงานพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ.....	2.11	0.68	2.13	0.59	- .14
12. ร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ติดตามประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างสม่ำเสมอ.....	2.06	0.64	2.05	0.65	0.03
รวม	1.75	0.59	1.70	0.44	0.41

จากตาราง 17 แสดงว่า สตรีที่มีสถานภาพของการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีด้านการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

3.4 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วม จำนวนตามการเป็นสมาชิกกลุ่มซึ่งเป็น
การสมมุติฐานข้อที่ 4 "สตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน
ด้านการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน"

ตาราง 18 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน เป็นรายด้าน
จำนวนตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม

กิจกรรมการพัฒนาชุมชน	สมาชิกเพียง หนึ่งกลุ่ม		สมาชิกมากกว่า หนึ่งกลุ่ม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	1.97	0.87	1.71	1.03	1.67
ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้	2.08	0.47	1.88	0.42	2.93**
ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น	1.93	0.45	1.61	0.43	4.56**
รวม	1.99	0.44	1.73	0.43	3.79**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 แสดงว่า สตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากนั้นได้นำข้อมูลแต่ละด้านไปแยกเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายข้อของแต่ละด้านดังตาราง 19 - 21 ต่อไปนี้

ตาราง 19 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม
การพัฒนาเด็ก จำนวนกรรมการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	สมาชิกเพียง หนึ่งกลุ่ม		สมาชิกมากกว่า หนึ่งกลุ่ม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ให้ความร่วมมือในการสำรวจเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.63	0.59	1.66	0.74	-.21
2. ให้ความร่วมมือสำรวจความต้องการอุปกรณ์ เครื่องเล่นในศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.58	0.59	1.56	0.74	0.15
3. ให้ความร่วมมือเข้ารับการฝึกอบรมด้านอาหาร โภชนาการ และการอบรมเลี้ยงดูเด็ก.....	1.67	0.64	1.66	0.78	0.11
4. ให้ความร่วมมือผลิต และใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็ก ก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.49	0.61	1.48	0.71	0.12
5. เข้าร่วมประชุม ชี้แจงการดำเนินงานตาม โครงการศูนย์พัฒนาเด็ก ให้ประชาชน โดยทั่วไปทราบ.....	1.62	0.62	1.57	0.73	0.48
6. เข้าร่วมปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็ก ให้มีความ เป็นระเบียบ เรียบร้อย เหมาะสม สำหรับ ใช้อบรมเลี้ยงดูเด็ก.....	1.55	0.57	1.57	0.75	-.27

ตาราง 19 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	สมาชิกเพียง หนึ่งกลุ่ม		สมาชิกมากกว่า หนึ่งกลุ่ม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
7. เข้าร่วมจัดอาหารกลางวัน อาหารเสริม เพื่อบริการเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็ก.....	1.58	0.59	1.57	0.74	0.15
8. ประสานงานกับสาธารณสุขตำบลด้านการตรวจ สุขภาพ พลาสมา และ การฉีดวัคซีน แก่เด็ก เล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	1.73	0.71	1.82	0.83	-.71
9. ให้ความร่วมมือส่งเสริมให้เด็กเล็กและ ผู้ปกครอง ได้เข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมไทย และการศาสนา.....	1.76	0.64	1.81	0.78	-.41
10. ร่วมแสดงความคิดเห็น การดำเนินงาน ในศูนย์พัฒนาเด็ก แก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อปรับปรุงการ ดำเนินงาน.....	1.67	0.58	1.71	0.79	-.36
11. ร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ถึงการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กอย่าง ต่อเนื่อง.....	1.64	0.56	1.67	0.78	-.30

ตาราง 19 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาเด็ก	สมาชิกเพียง หนึ่งกลุ่ม		สมาชิกมากกว่า หนึ่งกลุ่ม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
12. ร่วมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็ก อย่างสม่ำเสมอ.....	1.60	0.63	1.56	0.74	0.37
รวม	1.97	0.87	1.71	1.03	1.67

จากตาราง 19 แสดงว่า สถิติที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในด้านการพัฒนาเด็กโดยรวม แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

ตาราง 20 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม
การพัฒนาอาชีพและรายได้ จำนวนตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้	สมาชิกเพียง หนึ่งกลุ่ม		สมาชิกมากกว่า หนึ่งกลุ่ม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ให้ความร่วมมือส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรม ในครอบครัว และหัตถกรรมพื้นบ้านแก่ประชาชน...	1.96	0.67	2.14	0.64	-1.68
2. ให้ความร่วมมือจัดหาข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชนให้มี ความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น.....	1.85	0.56	2.09	0.65	-2.40*
3. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อเพิ่มพูนรายได้แก่ประชาชน.....	1.85	0.56	2.09	0.65	-2.34*
4. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการประมง การปศุสัตว์ แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มพูนรายได้.....	1.64	0.56	1.83	0.66	-1.96
5. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์หมู่บ้าน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	1.75	0.58	1.94	0.70	-1.84
6. ให้ความร่วมมือส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร แก่ประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น....	1.82	0.56	2.13	0.59	-3.39**
7. เข้ารับการฝึกอบรม ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาชุมชนของตนเอง.....	1.96	0.58	2.21	0.62	-2.54*

ตาราง 20 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้	สมาชิกเพียง หนึ่งกลุ่ม		สมาชิกมากกว่า หนึ่งกลุ่ม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
8. เข้าร่วมประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการ สภาตำบล เพื่อปรึกษาหารือการพัฒนาอาชีพ และรายได้แก่ประชาชน.....	1.91	0.62	2.16	0.66	-2.41*
9. แสดงความคิดเห็นด้านการส่งเสริมอาชีพ แก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อ ส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชน.....	1.96	0.64	2.09	0.63	-1.30
10. ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อนำความรู้ มาปรับปรุงการประกอบอาชีพของประชาชน.....	1.87	0.64	2.22	0.66	-3.31**
11. ร่วมเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึง งานพัฒนาอาชีพและรายได้อย่างสม่ำเสมอ.....	1.93	0.57	2.08	0.59	-1.63
12. ร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ติดตามประเมินผลการพัฒนาอาชีพอย่างสม่ำเสมอ..	1.80	0.56	1.95	0.61	-1.58
รวม	2.08	0.47	1.88	0.42	2.93**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่า สตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีในด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าในข้อ "ให้ความร่วมมือจัดหาข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น" และ "ให้ความร่วมมือส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อเพิ่มพูนรายได้แก่ประชาชน" "เข้ารับการฝึกอบรมด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้เพื่อนำความรู้มาพัฒนาชุมชนของตนเอง" และในข้อ "เข้าร่วมประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบลเพื่อปรึกษาหารือการพัฒนาอาชีพและรายได้แก่ประชาชน" และในข้อ "เข้ารับการฝึกอบรม ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้เพื่อนำความรู้มาพัฒนาชุมชนของตนเอง" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในข้อ "ให้ความร่วมมือส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรแก่ประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น" และในข้อ "ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อนำความรู้มาปรับปรุงการประกอบอาชีพของประชาชน" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 21 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านกิจกรรม
การพัฒนาท้องถิ่น จำนวนจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น	สมาชิกเพียง หนึ่งกลุ่ม		สมาชิกมากกว่า หนึ่งกลุ่ม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ให้ความร่วมมือปรับปรุงสิ่งแวดล้อมชุมชน เพื่อ การพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	2.16	0.57	2.56	0.55	-4.43**
2. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	2.09	0.59	2.44	0.63	-3.57**
3. ให้ความร่วมมือพัฒนาถนน สะพานที่ชำรุด เพื่อการ พัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....	1.96	0.64	2.39	0.66	-4.19**
4. ให้ความร่วมมือจัดตั้งไฟฟ้าและประปาหมู่บ้าน เพื่อ การพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลของตนเอง.....	2.04	0.67	2.30	0.67	-2.52*
5. ให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าร่วม กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น	2.13	0.58	2.51	0.61	-3.98**
6. ให้ความร่วมมือสนับสนุนกลุ่มสตรี เข้าร่วมปรับปรุง สาธารณประโยชน์ของชุมชน.....	2.15	0.65	2.53	0.59	-3.94**
7. เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ด้านการพัฒนา สาธารณประโยชน์จากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ	1.91	0.52	2.38	0.65	-4.75**

ตาราง 21 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น	สมาชิกเพียง หนึ่งกลุ่ม		สมาชิกมากกว่า หนึ่งกลุ่ม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
8. เข้าร่วมประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการ สภาตำบล เพื่อปรึกษาหารือการพัฒนาท้องถิ่น ของตนเอง.....	1.93	0.60	2.12	0.72	-1.78
9. แสดงความคิดเห็นด้านการพัฒนาท้องถิ่นแก่กรรมการ หมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อร่วมปรับปรุงชุมชน ให้มีความเจริญก้าวหน้า.....	2.00	0.54	2.22	0.72	-2.27*
10. เข้าร่วมปรับปรุงสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้าน ตำบล เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างสม่ำเสมอ.	2.02	0.53	2.48	0.59	-5.01**
11. ร่วมเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึง งานพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ.....	2.04	0.51	2.17	0.62	-1.38
12. ร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ติดตามประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง อย่างสม่ำเสมอ.....	1.95	0.49	2.09	0.70	-1.67
รวม	1.93	0.45	1.61	0.43	4.56**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงว่า สตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีในด้านการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าในข้อ "ให้ความร่วมมือจัดตั้งไฟฟ้าและประปาหมู่บ้านเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลของตนเอง" และในข้อ "แสดงความคิดเห็นด้วยการพัฒนาท้องถิ่นแก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อร่วมปรับปรุงชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อเช่นเดียวกัน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ตอบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จาก 193 คน ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 41.97 และได้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 36.27 ใช้ความถี่และค่าร้อยละ ดังตาราง 22 ต่อไปนี้

ตาราง 22 ค่าความถี่ของปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของสตรี
ในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน

ข้อที่	ข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
	<u>ปัญหาและอุปสรรค</u>		
1	ไม่มีงบประมาณสนับสนุน	25	12.95
2	มีเวลาร่วมกิจกรรมน้อย	21	10.89
3	สตรีไปทำงานในโรงงานเหลือแต่คนแก่ในหมู่บ้าน	16	8.29
4	การคมนาคมไม่สะดวก	15	7.77
5	ไม่เห็นประโยชน์ของการร่วมกิจกรรม	4	2.07
	รวม	81	41.97
	<u>ข้อเสนอแนะ</u>		
1	ควรมีงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ	23	11.92

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
2	ควรจัดกิจกรรมในวันหยุดและเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง	18	9.33
3	เจ้าหน้าที่ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง	15	7.77
4	ควรจัดหาตลาดจำหน่ายให้ด้วย	10	5.18
5	ควรให้ผู้นำท้องถิ่นเห็นความสำคัญของสตรีในหมู่บ้านและให้การสนับสนุนในการเข้าร่วมกิจกรรมด้วย	4	2.07
	รวม	70	36.27

จากตาราง 22 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ประสบปัญหา อุปสรรค ดังนี้

การมีส่วนร่วมของสตรี ประสบปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด คือ ไม่มีงบประมาณสนับสนุน รองลงมาคือเวลาร่วมกิจกรรมน้อย สตรีไปทำงานในโรงงานเหลือแต่คนแก่ในหมู่บ้าน การคมนาคมไม่สะดวก และไม่เห็นประโยชน์ของการร่วมกิจกรรม

ข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมของสตรีมากที่สุดคือ ควรมีงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ รองลงมาควรจัดกิจกรรมในวันหยุดและเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง ควรจัดหาตลาดจำหน่ายให้ด้วย และควรให้ผู้นำท้องถิ่นเห็นความสำคัญของสตรีในหมู่บ้านและสนับสนุนในการเข้าร่วมกิจกรรมด้วย

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน คือ กิจกรรมการพัฒนาเด็ก กิจกรรมการพัฒนาอาชีพและรายได้ และกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน โดยจำแนกตามตัวแปรทางด้านอายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส และสมาชิกกลุ่ม
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสตรี

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรในการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประชากรที่ศึกษาคือ สตรีที่อยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 193 คน ซึ่งได้มาโดยมาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน และตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และบางส่วนขอความร่วมมือกับพัฒนาการอำเภอ ในระหว่างวันที่ 10 ตุลาคม 2537 ถึงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2537 โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้นำท้องถิ่นเพื่ออำนวยความสะดวกและประสานงานในการติดต่อกลุ่มตัวอย่าง ได้แบบสัมภาษณ์คืนมาทั้งหมด จำนวน 196 ฉบับ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ครบทั้งหมด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด และเมื่อตรวจสอบคุณภาพได้แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ จำนวน 193 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.47 ของแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ตามตัวแปร เพศ วุฒิการศึกษา สถานภาพการสมรส และการเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-test)
4. วิเคราะห์แสดงค่าความถี่ของปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน
5. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังกล่าวใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for the Social Science Version-10)

สรุปผลของการวิจัย ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มที่มีอายุ 15 - 35 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 23.32 กลุ่มที่มีอายุ 36 ปีขึ้นไป จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 76.68 และสตรีที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 69.95 กลุ่มสตรีที่จบสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 30.05 และกลุ่มสตรีที่มีสถานภาพการสมรสแล้ว จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 90.67 สตรีที่เป็นโสด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 09.33 และสตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มมากกว่าหนึ่งกลุ่ม จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 71.50 กลุ่มสตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มเพียงหนึ่งกลุ่ม ที่มีจำนวน 55 คน คิด เป็นร้อยละ 28.50

2. การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในด้านการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของสตรีทั้งสามด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.70-1.90$) เช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในด้านการพัฒนาเด็กปรากฏว่าสตรีมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ ($\bar{X} = 1.70-1.80$) ในข้อ "ร่วมแสดงความคิดเห็น การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็ก แก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน" ในข้อ "ประสานงานกับสาธารณสุขตำบลด้านการดูแลสุขภาพ อนามัย และการฉีดวัคซีนแก่เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็ก" และในข้อ "ให้ความร่วมมือส่งเสริมให้เด็กเล็กและผู้ปกครองได้เข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมไทย และศาสนา" และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย 9 ข้อ ($\bar{X} = 1.48-1.66$) ในข้อ "ให้ความร่วมมือเข้ารับการฝึกอบรมด้านอาหารโภชนาการ และการอบรมเลี้ยงดูเด็ก" ในข้อ "ร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง" และในข้อ "ให้

ความร่วมมือผลิต และใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็ก" ในด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ สตรีมีส่วนร่วมในระดับปานกลางทุกข้อ ($\bar{X} = 1.70-2.14$) คือในข้อ "ให้ความร่วมมือส่งเสริมการประมง การปลูสัตว์แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มพูนรายได้" ในข้อ "ให้ความร่วมมือส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว และหัตถกรรมพื้นบ้านแก่ประชาชน" และในข้อ "เข้ารับการฝึกอบรมด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้เพื่อนำความรู้มาพัฒนาชุมชนของตนเอง" ในด้านการพัฒนาท้องถิ่น สตรีมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ ($\bar{X} = 2.34 - 2.45$) ในข้อ "ให้ความร่วมมือส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง" ในข้อ "ให้ความร่วมมือสนับสนุนกลุ่มสตรี เข้าร่วมปรับปรุงสาธารณประโยชน์ของชุมชน" และในข้อ "ให้ความร่วมมือปรับปรุงสิ่งแวดล้อมชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง" มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ ($\bar{X} = 2.05-2.27$) คือในข้อ "ร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ติดตามประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างสม่ำเสมอ" ในข้อ "เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ด้านการพัฒนาสาธารณประโยชน์จากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ " และในข้อ "ให้ความร่วมมือพัฒนาสะพานที่ชำรุด เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง"

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีเกี่ยวกับกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน

3.1 สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ด้านการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 สตรีที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ด้านการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 สตรีที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ด้านการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 สตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ด้านการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการพัฒนาเด็ก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ด้านปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน พบว่า สตรีไม่มีงบประมาณสนับสนุนมากที่สุด รองลงมาคือ มีเวลาร่วมกิจกรรมน้อย สตรีไปทำงานในโรงงานเหลือแต่คนแก่ในหมู่บ้าน การคมนาคมไม่สะดวก และไม่เห็นประโยชน์ของการร่วมกิจกรรมตามลำดับ

ส่วนข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน พบว่า ควรมีงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอมากที่สุด รองลงมาคือ ควรจัดกิจกรรมในวันหยุดและเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง ควรจัดหาตลาดจำหน่ายให้ด้วย และควรให้ผู้นำท้องถิ่นเห็นความสำคัญของสตรีในหมู่บ้านและสนับสนุนตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำประเด็นอภิปรายตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนในด้านการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมของงานพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม จึงได้สละเวลาของตนเองเข้าร่วมกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2531 : 20) ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า ประชาชนต้องร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับ วิรัตน์ สมสินทวีชัย (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน ในอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของสตรี ในด้านกิจกรรมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.1 ด้านการพัฒนาเด็ก การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนด้านการพัฒนาเด็กโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสตรีที่เข้าร่วมโครงการให้มองเห็นความสำคัญ และประโยชน์ที่จะได้รับจากกิจกรรมของงานพัฒนาชุมชนพอสมควร ทั้งที่ตนเองมีภาระกิจที่จะต้องหาประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว เพื่อให้การดำรงชีวิตที่ดีและมีคุณภาพ จึงได้สละเวลาเข้าร่วมในกิจกรรมของงานพัฒนาชุมชนเพื่อให้ท้องถิ่นของตนเองได้เจริญก้าวหน้า

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางในข้อ "ประสานงานกับสาธารณสุข
 ตำบลด้านการตรวจสุขภาพ พละนาหมือ และการฉีดวัคซีน แก่เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็ก" ในข้อ
 "ให้ความร่วมมือส่งเสริมให้เด็กเล็กและผู้ปกครองได้เข้าใจในชนบทธรรมนิยม ประเพณี
 วัฒนธรรมไทย และการศาสนา" และในข้อ "ร่วมแสดงความคิดเห็น การดำเนินงานใน
 ศูนย์พัฒนาเด็ก แก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน" จะ
 เห็นได้ว่า สตรีได้ให้ความร่วมมือ และมองเห็นความสำคัญต่อประโยชน์ส่วนรวม โดยเฉพาะ
 ในสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว โดยต้องการที่จะได้รับประโยชน์ และสวัสดิการช่วยเหลือจาก
 รัฐบาล โดยผ่านขบวนการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของงานพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นโอกาสดี
 ที่หน่วยงานของรัฐเข้าไปให้การสนับสนุน ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยังเป็นการเข้าใกล้ชิด
 กับประชาชน จึงสร้างความอบอุ่นให้กับกลุ่มสตรีที่สมัครเข้าร่วมกลุ่มในกิจกรรมการพัฒนางาน
 ของกรมการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ วีระ กองแก้ว (Weera Kongkaew.
 1973 : 120 - 128) ได้ศึกษา "การยอมรับสมาคมชาวนาของชาวนาในนิทาลาภุมมา
 ประเทศฟิลิปปินส์" พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้าร่วมในกลุ่ม คือ ต้องการได้รับ
 ประโยชน์ ความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ สวัสดิการช่วยเหลือจากรัฐบาล โดยผ่าน
 กลุ่มชาวนาเป็นแรงชักนำให้เข้าร่วม โดยเฉพาะการช่วยเหลือที่ตรงต่อความรู้สึกต้องการ
 ของพวกเขา และการเข้าเชื่อมอย่างใกล้ชิดถึงบ้านชาวนา ของเจ้าหน้าที่มีอิทธิพลทำให้
 ชาวนาเข้าร่วมในกลุ่มมาก

1.2 ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรม
 งานพัฒนาชุมชนด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็น
 เพราะสตรีที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนได้ให้ความสำคัญและสนใจใน
 กิจกรรมงานของพัฒนาชุมชน ที่เข้าไปช่วยเหลือและสนับสนุนการประกอบอาชีพของพวกเข
 าให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะกิจกรรมของงานพัฒนาชุมชนเป็นกิจกรรมที่

ส่งเสริมอาชีพทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรม การประมง ปศุสัตว์ ตลอดจนมีการพัฒนาอาชีพที่ทำให้อยู่ให้มีรายได้มากขึ้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะการให้ความช่วยเหลือของภาครัฐบาลมีข้อจำกัดในเรื่องของ กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ทำให้การสนับสนุนและช่วยเหลือจะต้องดำเนินไปตามระบบของทางราชการทำให้เกิดความคล่องตัวในการสนับสนุนช่วยเหลือประชาชน จึงทำให้ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มสตรีที่เข้าร่วมในโครงการจึงได้ให้ความสำคัญด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้พอสมควร ทั้งนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการพัฒนากลุ่มสตรีจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจง ให้ประชาชนได้เข้าใจ และเข้าร่วมในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนของรัฐที่ได้ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น เพราะสิ่งที่จะชี้วัดของการบรรลุความสำเร็จในเป้าหมายของการดำเนินงานพัฒนาชุมชน คือ การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ ของประชาชนได้ (กรมการพัฒนาชุมชน. 2534 : 87) และสอดคล้องกับ ผดุง อารยะวิญญู (2528 : 75) ได้ศึกษาปัญหาในการบริหารงานพัฒนาชนบทของรัฐบาล พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมนั้น ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำงานและกิจกรรมพัฒนามากที่สุด โดยได้รับการชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ และเป็นโครงการพัฒนาชนบทที่สอดคล้องกับกับความต้องการของประชาชนและการยอมรับความเป็นผู้นำท้องถิ่น

1.3 ด้านการพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนด้านการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นกิจกรรมการพัฒนาอาชีพที่มีอยู่ในท้องถิ่นทำให้สตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มจึงได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน และให้ความสำคัญ ความสนใจ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมพอสมควร เพราะเป็นการพัฒนาอาชีพของตนเองและประชาชนในท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากในข้อ "ให้ความร่วมมือปรับปรุงสิ่งแวดล้อมชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง" ทั้งนี้เป็นเพราะเป็นการพัฒนาชุมชนของตนเองให้เจริญก้าวหน้า กลุ่มสตรีดังกล่าวจึงได้ให้ความร่วมมือกันอย่างพร้อมเพรียงกันทุกคน และในข้อ "ให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวันและสืบทอดกันมาเป็นเวลาอันยาวนาน ตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นกิจกรรมในด้านนี้กลุ่มสตรีจึงได้ให้ความร่วมมือและความสำคัญเป็นอย่างดียิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber อ้างอิงจาก จานงค์ อภิวิมลสิทธิ์ 2524 : 54-63) กล่าวว่า การกระทำตามประเพณี เป็นการกระทำที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงโดยสืดเอาแบบอย่างที่ทำกันมาตั้งแต่อดีตเป็นหลัก ในพฤติกรรม การกระทำตามประเพณีไม่คำนึงถึงเหตุผล

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน

ตามตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1 อายุ เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนโดยรวม ระหว่างสตรีกลุ่มอายุ 15-35 ปี และ 36 ปีขึ้นไป ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สตรีกลุ่มอายุ 15-35 ปี มีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มสตรีที่มีอายุ 36 ปีขึ้นไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสตรีที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี ยังมีความรู้สึกรักท้องถิ่น และอาชีพที่ทำอยู่ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากบิดา มารดา จึงให้ความสำคัญและสนใจในกิจกรรมด้านการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มสตรีที่มีอายุ 36 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับนันท ม่วงมณี (2526 : 17-139) ที่ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในงานการศึกษานอกโรงเรียน ในท้องที่อำเภอคลองสะแก จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สตรีที่มีอายุน้อยมีส่วนร่วมในงานการศึกษานอก

โรงเรียนมากกว่าผู้มีอายุมาก” แต่ขัดแย้งกับโกศล คำเต็ม (2531 : 127) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุ โดยเฉลี่ยแล้ว 37 ปี

2.2 วุฒิการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนโดยรวม ระหว่างสตรีที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และสูงกว่า ประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะสตรีที่มีวุฒิทางการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 135 คน มากกว่าสตรีที่จบสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 58 คน เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน คงเป็นเพราะสตรีในชนบทส่วนใหญ่ที่มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครบครันมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน และประกอบอาชีพส่วนใหญ่ก็อยู่ในท้องไร่ ท้องนา (ประดิษฐ์ มัชฌิมา. อ้างอิงมาจากวิรัตน์ สมสินทรัพย์. 2532 : 116) ส่วนสตรีที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เข้าร่วมกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนนั้น ส่วนมากคงจะมีฐานะทางครอบครัวดี มีรายได้สูง สภาพการทำงานเป็นงานประจำตลอดปี และมีครอบครัวอยู่ในท้องถิ่น จึงได้ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางภาครัฐจัดมาให้ จึงได้เข้าร่วมกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนอย่างพร้อมเพรียงกัน ทั้งผู้ที่มีวุฒิการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งขัดแย้งกับ วิรัตน์ สมสินทรัพย์ (2533 : 117) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านในอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าสตรีที่มีวุฒิทางการศึกษาปีที่ 4 มีส่วนร่วมมากกว่าสตรีที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.3 สภาพการสมรส เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนโดยรวม ระหว่างสตรีที่เป็นโสดกับสตรีที่สมรสแล้ว ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ไม่พบความแตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะสตรีที่เป็นโสดและสมรสแล้วได้มองเห็นความสำคัญของงานพัฒนาชุมชนที่ทางภาครัฐบาลได้เข้าไปดำเนินการในท้องถิ่นของตนเอง จึงทำให้กลุ่มสตรีทั้งสองกลุ่มเห็นความสำคัญและผลประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน จึงเข้าไปร่วมในกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คอฟมาน (Kaufman อ้างถึงในโกศล คำเต็ม. 2533 : 32) พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้ และความยาวนานในการอาศัยอยู่ท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการเข้าร่วมของประชาชน แต่ขัดแย้งกับ ธนิต ม่วงมณี (2526 : 41-42) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในงานการศึกษาของโรงเรียนที่อำเภอคลองสะแก จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สตรีส่วนมากแต่งงานแล้วมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในงานการศึกษาของโรงเรียนมากกว่าสตรีที่มีสถานภาพเป็นโสด

2.4 การเป็นสมาชิกกลุ่ม เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนโดยรวม ระหว่างสตรีที่มีสถานภาพการเป็นสมาชิกกลุ่มเพียงหนึ่งกลุ่ม กับสตรีที่เป็นสมาชิกมากกว่าหนึ่งกลุ่ม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ และด้านการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเป็นสมาชิกกลุ่มเพียงกลุ่มเดียว มีเวลาเข้าร่วมช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา ส่วนสตรีที่เป็นสมาชิกมากกว่าหนึ่งกลุ่ม อาจต้องแบ่งเวลาและรับภาระหน้าที่ช่วยเหลือกิจกรรมกลุ่มอื่น ๆ ในขณะเดียวกันด้วยทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมได้ไม่หมด จะเข้าร่วมกิจกรรมได้ก็ตามแต่โอกาสจะอำนวย

ซึ่งสอดคล้องกับ วิรัตน์ สมสินทรัพย์ (2532 : 118) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านในอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

3.1 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ต่อการมีส่วนร่วมของสตรีใน

กิจกรรมงานพัฒนาชุมชน พอสรุปประเด็นที่สำคัญได้ 5 ข้อ เรียงตามลำดับจากคำตอบที่มีความถี่มากไปน้อย ดังต่อไปนี้ (1) ไม่มีงบประมาณสนับสนุน (2) มีเวลาร่วมกิจกรรมน้อย (3) สตรีไปทำงานในโรงงานเหลือแต่คนแก่ในหมู่บ้าน (4) การคมนาคมไม่สะดวก และ (5) ไม่เห็นประโยชน์ของการร่วมกิจกรรม

จากข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาเหล่านี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยเฉพาะกรมการพัฒนาชุมชน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าไปแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนต่าง ๆ ของประชาชนให้ตรงกับความต้องการของประชาชน อันจะทำให้การดำเนินงานของรัฐประสบผลสำเร็จได้

3.2 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงาน

พัฒนาชุมชน พอสรุปประเด็นที่สำคัญได้ 5 ข้อ เรียงตามลำดับจากคำแนะนำที่มีความถี่มากไปน้อย ดังต่อไปนี้ (1) ควรมีงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ (2) ควรจัดกิจกรรมในวันหยุดและเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง (3) เจ้าหน้าที่ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง (4) ควรจัดหาตลาดจำหน่ายให้ด้วย และ (5) ควรให้ผู้นำท้องถิ่นเห็นความสำคัญของสตรีในหมู่บ้าน และให้การสนับสนุนเข้าร่วมกิจกรรม

จากข้อเสนอแนะเหล่านี้ สัมควรอย่างยิ่งที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรได้นำไปพิจารณาปรับปรุงในการดำเนินงานของหน่วยงานที่ผ่านมา และควรที่จะได้มีการพัฒนา โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญของกิจกรรม ให้เกิดศรัทธา และเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมนั้น ๆ จึงจะทำให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป จากผลการศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรี ในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชนระดับศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 กรมการพัฒนาชุมชน ควรจะได้พิจารณาปรับปรุงการทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้การอบรม ประชุมสัมมนา กับ กลุ่มสตรี เพื่อพัฒนาความรู้ และส่งเสริมอาชีพที่กำลังให้ก้าวหน้าต่อไป

1.2 ควรจัดสร้างงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สนับสนุน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับกลุ่มสตรีระหว่างที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ และบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการวิจัยต่อไปในเรื่องที่คล้ายคลึงกัน โดยพิจารณาตัวแปรอื่น ๆ ที่จะมีผลต่อการเข้าร่วมในโครงการ เช่น สภาพเศรษฐกิจของชุมชน ความรู้ความเข้าใจ ในวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสนใจ ภาวะผู้นำของผู้นำท้องถิ่น ฯลฯ เป็นต้น

2.2 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลกระทบการมีส่วนร่วมของสตรีที่เข้าร่วมกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน มีผลต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างไร

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

บรรณานุกรม

- การพัฒนาชุมชน, กรม. ปัจจัยที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล (ภพสค.). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการพัฒนาชุมชน, 2531.
- คู่มือพัฒนากร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการพัฒนาชุมชน, 2534.
- กรรณิกา ชมดี. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะโครงการสาวิ คำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศศม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.
- โกศล คำเต็ม. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ คม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์. ประวัติแนวคิดทางสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2533.
- เชียรศรี วิวิธสิริ. สัมมนาปัญหาและการวิจัยทางการศึกษาผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- ชื่น ศรีสวัสดิ์. การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาชนบท : ศึกษากรณีบ้านดงเค็งและบ้านชุมแสง อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ ศศม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม, 2532. อัดสำเนา.
- ดิเรก ก้อนกลีบ และจิระ กาญจนภักดิ์. การพัฒนาชุมชนกับการพัฒนาชนบทแนวใหม่. กรุงเทพฯ : สิริกุลการพิมพ์, 2537.
- ถนัด ม่วงมณี. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการศึกษานอกระบบโรงเรียนในท้องที่อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.

บัญญัติ แก้วส่อง. รูปแบบทางสังคม-จิตวิทยาสำหรับการอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในกระบวนการพัฒนา. ปริญญาโท กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

ผดุง อารยะวิญญู สุนทร โคตรบรรเทา และมะลิวัลย์ ธรรมแสง. ปัญหาในการพัฒนาชุมชน
ของรัฐบาล. 2528. อัดสำเนา.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. การมีส่วนร่วมในสังคมการเมือง การปกครอง. กรุงเทพฯ :
ไทธวัฒนาพานิช, 2524.

นโยบายและกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน.

กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภการพิมพ์, 2527.

ชวิทย์ วุฒิมณี. หลักการพัฒนชุมชนและหลักการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทย
อนุเคราะห์ไทย, 2526.

องค์การประชาชน ความเคลื่อนไหวทางแนวคิดภาครัฐบาล. กรุงเทพฯ :

จุลสารทางเลือกการพัฒนา ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มีนาคม, 2529.

วารสารพัฒนาชุมชน. สรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญในรอบปีงบประมาณ 2530. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์กรมการพัฒนาชุมชน, 2530.

ชนบทไทย-การพัฒนปรในอนาคค. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการพัฒนาชุมชน,
2533.

การพัฒนาชุมชน : หลักการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการพัฒนาชุมชน,
2533.

วิรัตน์ สมสินทรัพย์. การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน
ในอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณะสุข. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ :
ศักดิ์โสภการพิมพ์, 2527.

- สุโขทัยธรรมมาธิราช. การบริหารแผนงานโครงการพัฒนาท้องถิ่นและชนบท. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530.
- อุทัยวรรณ บัวศรีน. ความเห็นและการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่อกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531. ยัดสำเนา.
- Cronbach, Lee Joseph. Essential of Psychological Testing. 3 rd.ed., New York : Harper Row Publisher Inc., 1970
- Kong Kaew, Wera. The Adoption of Farmer Association among Farmers in Pitalaguma Philippines. Master's Thesis, University of Philippines, 1973.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis and Psychology and Education. 5 th. ed., Tokyo : McGraw-Hill, Inc., 1981
- Goodenough, W.H. Coopration in Change. New York : Rassel Seage Foundation, 1963.
- Kanchanachitra, S. Factors Related to Community Development in Thai Village. Ithaca, New York : Unpublished Master's Thesis, Cornell University, 1976.
- Minictier, Louis. Community Development Defined. The Community Development Review of C.I.A. No.3 December, 1956.

แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง

เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงาน

พัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรี ในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของสตรี ในกิจกรรมงาน
พัฒนาชุมชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย J ลงใน () หน้าข้อที่เป็นจริงของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. ปัจจุบันท่านมีอายุเท่าไร
 - () 15 - 35 ปี
 - () 36 ปี ขึ้นไป

2. ท่านเรียนจบชั้นอะไร
 - () ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 - () สูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. สถานภาพการสมรส
 - () โสด
 - () สมรสแล้ว

4. การเป็นสมาชิกกลุ่ม
 - () เป็นสมาชิกเพียงหนึ่งกลุ่ม
 - () เป็นสมาชิกมากกว่าหนึ่งกลุ่ม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่ตรงกับการปฏิบัติงานของท่าน

แล้วใส่เครื่องหมาย J ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับความคิดเห็น
ของท่านมากที่สุด

กิจกรรมงานพัฒนาชุมชน	การมีส่วนร่วม			หมายเหตุ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
<u>กิจกรรมการพัฒนาคณะ</u>				
1. ให้ความร่วมมือในการสำรวจเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก..				
2. ให้ความร่วมมือสำรวจความต้องการอุปกรณ์ เครื่องเล่นในศูนย์พัฒนาเด็ก.....				
3. ให้ความร่วมมือเข้ารับการฝึกอบรมด้าน อาหาร โภชนาการ และการอบรมเลี้ยงดูเด็ก.....				
4. ให้ความร่วมมือผลิต และใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็ก ก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็ก.....				
5. เข้าร่วมประชุมชี้แจงการดำเนินงานตาม โครงการศูนย์พัฒนาเด็ก ให้ประชาชน โดยทั่วไปทราบ.....				
6. เข้าร่วมปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็ก ให้มีความ เป็นระเบียบ เรียบร้อย เหมาะสม สำหรับ ใช้อบรมเลี้ยงดูเด็ก.....				

กิจกรรมงานพัฒนาชุมชน	การมีส่วนร่วม			หมายเหตุ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
7. เข้าร่วมจัดอาหารกลางวัน อาหารเสริม เพื่อบริการเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็ก.....				
8. ประสานงานกับสาธารณสุขตำบลด้านการตรวจ สุขภาพ พลาสมา และการจัดวัคซีน แก่เด็ก เล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....				
9. ให้ความร่วมมือส่งเสริมให้เด็กเล็กและ ผู้ปกครอง ได้เข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมไทย และการศาสนา...				
10. ร่วมแสดงความคิดเห็น การดำเนินงาน ในศูนย์พัฒนาเด็ก แก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อปรับปรุงการ ดำเนินงาน.....				
11. ร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ถึงการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กอย่าง ต่อเนื่อง.....				
12. ร่วมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็ก อย่างสม่ำเสมอ.....				

กิจกรรมงานพัฒนาชุมชน	การมีส่วนร่วม			หมายเหตุ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
กิจกรรมพัฒนาอาชีพและรายได้				
1. ให้ความร่วมมือส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรม ในครอบครัว และหัตถกรรมหมู่บ้านแก่ ประชาชน.....				
2. ให้ความร่วมมือจัดหาข่าวสารข้อมูลแก่ ประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น.....				
3. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อเพิ่มพูนรายได้แก่ประชาชน.....				
4. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการประมง การ ปศุสัตว์แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มพูนรายได้.....				
5. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์ หมู่บ้าน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง....				
6. ให้ความร่วมมือส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร แก่ประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจมาก ยิ่งขึ้น.....				
7. เข้ารับการฝึกอบรม ด้านการพัฒนาอาชีพและ และรายได้เพื่อนำความรู้มาพัฒนาชุมชนของ ตนเอง.....				

กิจกรรมงานพัฒนาชุมชน	การมีส่วนร่วม			หมายเหตุ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
8. เข้าร่วมประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อปรึกษาหารือการพัฒนาอาชีพและรายได้แก่ประชาชน.....				
9. แสดงความคิดเห็นด้านการส่งเสริมอาชีพแก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชน.....				
10. ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อนำความรู้มาปรับปรุงการประกอบอาชีพของประชาชน.....				
11. ร่วมเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงงานพัฒนาอาชีพและรายได้อย่างสม่ำเสมอ.....				
12. ร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ติดตามประเมินผลการพัฒนาอาชีพอย่างสม่ำเสมอ.....				

กิจกรรมงานพัฒนาชุมชน	การมีส่วนร่วม			หมายเหตุ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
<u>กิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น</u>				
1. ให้ความร่วมมือปรับปรุงสิ่งแวดล้อมชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....				
2. ให้ความร่วมมือส่งเสริมการใช้ประโยชน์จาก แหล่งน้ำเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง....				
3. ให้ความร่วมมือพัฒนาถนน สะพานที่ชำรุด เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....				
4. ให้ความร่วมมือจัดตั้งไฟฟ้าและประปาหมู่บ้าน เพื่อการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลของตนเอง....				
5. ให้ความร่วมมือส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้า ร่วมกิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรมประเพณี ของท้องถิ่น.....				
6. ให้ความร่วมมือสนับสนุนกลุ่มสตรี เข้าร่วม ปรับปรุงสาธารณประโยชน์ของชุมชน.....				
7. เข้าร่วมฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ด้านการพัฒนา สาธารณประโยชน์จากหน่วยงานและองค์กร ต่าง ๆ				

กิจกรรมงานพัฒนาชุมชน	การมีส่วนร่วม			หมายเหตุ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
8. เข้าร่วมประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อปรึกษาหารือหาแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง.....				
9. แสดงความคิดเห็นด้านการพัฒนาท้องถิ่นแก่กรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล เพื่อร่วมปรับปรุงชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า..				
10. เข้าร่วมปรับปรุงสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้านตำบล เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างสม่ำเสมอ.....				
11. ร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ.....				
12. ร่วมมือกับกรรมการหมู่บ้าน กรรมการสภาตำบล ติดตามประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างสม่ำเสมอ.....				

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของสตรี ในกิจกรรมงาน
พัฒนาชุมชน

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วม
ของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน

1. การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน ในปัจจุบันประสบกับปัญหา
อะไรบ้าง

- ก.
- ข.
- ค.
- ง.

2. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน
ในปัจจุบันอย่างไร

- ก.
- ข.
- ค.
- ง.

"ขอขอบคุณสิ่งที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล"

อศวิน หนูจ้อย

ผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นายอัศวิน นามสกุล หนูจ้อย

สถานที่เกิด อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 90/4 ม.6 ต.ไผ่ลิง อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน พัฒนาการอำเภอ (เจ้าหน้าที่บริหารงานพัฒนาชุมชน 6)

อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประวัติการศึกษา 2518 ปวส. ช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
นครราชสีมา

2519 ปวส.ปม. ประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยมอาชีวศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นครราชสีมา

2526 ศษ.บ. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
กรุงเทพมหานคร

2538 กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

ประวัติการทำงาน

2521 เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน 2 อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2524 เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน 3 อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2527 เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน 4 อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2528 นักวิชาการพัฒนาชุมชน 5 สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2535 พัฒนาการอำเภอ อำเภอเชียง จังหวัดนครราชสีมา

2536 พัฒนาการอำเภอ อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา